

برنامه درسی

رشته : تاریخ

گرایش: تاریخ ایران اسلامی

دوره : کارشناسی ارشد

دانشکده : ادبیات و علوم انسانی

مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۳ شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه

این برنامه براساس آیین نامه شماره ۲۱/۲۳۸۰۶ وزارت علوم تحقیقات و فناوری در خصوص تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاه های دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی دانشکده ادبیات و علوم انسانی تدوین شده و در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۳ شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه فردوسی مشهد

رشته: تاریخ گرایش تاریخ ایران اسلامی

دوره: کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد که توسط اعضای هیات علمی گروه آموزشی تاریخ تدوین شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه درسی مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه برسد.

مرتضی کرمی

مسئول کمیته تخصصی برنامه درسی دانشگاه

رضا پیش قدم

معاون آموزشی دانشگاه

رأی صادره جلسه مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۰۳ شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی تاریخ گرایش تاریخ ایران اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است. به واحد ذیربط ابلاغ شود.

محمد کافی

رئیس دانشگاه

معاونت آموزشی

شورای برنامه ریزی درسی

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: تاریخ

گرایش: تاریخ ایران اسلامی

فصل اول

مشخصات کلی

بسمه تعالی

تعریف رشته:

مطالعه و پژوهش در تاریخ چند هزارساله ایران نیازمند ارائه آموزش‌ها و ایجاد قابلیت‌های علمی - پژوهشی فراتر از دوره کارشناسی رشته تاریخ در دانشگاه می‌باشد که در طی آن دانشجویان تنها فرصت مروری بر این تاریخ طولانی را می‌یابند. بر این مبنا ایجاد دوره‌های کارشناسی ارشد در گرایش‌های مختلف همچون «تاریخ ایران باستان»، «تاریخ ایران دوره اسلامی»، «تاریخ انقلاب اسلامی» و امثال آن‌ها زمینه‌ساز تربیت افرادی برخوردار از دانش عمیق‌تر تاریخی و توانمند در پیشبرد مطالعات تاریخی در بخش‌های مختلف تاریخ مختلف ایران است. دوره کارشناسی ارشد «تاریخ ایران در دوره اسلامی» با توجه به چنین رویکردی و برای ارتقای توانمندی‌های علمی و مهارت‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان دوره کارشناسی رشته تاریخ و نیز علاقه‌مندان دانش‌آموخته در دیگر رشته‌ها (پس از گذراندن دروس پیش‌نیاز) ایجاد گردیده است. برنامه حاضر که پس از انجام مطالعات و ارزیابی برنامه موجود این رشته (پس از بیش از سه دهه اجرا) تهیه گردیده است بر آن است تا با توجه به تحولات علمی دهه‌های اخیر در حوزه مطالعات تاریخی و نیز نیازهای حرفه‌ای، مهارتی و شغلی دنیای جدید دانش‌آموختگانی توانمندتر را در اختیار جامعه علمی و فرهنگی کشور قرار دهد. مبنای این بازنگری انجام یک مطالعه مبتنی بر نظرخواهی از دانش‌آموختگان، اعضای هیئت علمی و کارفرمایان مرتبط با حوزه‌های مهم اشتغال در زمینه تاریخ می‌باشد. همچنین نیم‌نگاهی به تجربیات چند دانشگاه خارجی وجود داشته است.

اهداف رشته:

- ۱- ایجاد زمینه برای تربیت اعضای هیئت علمی متخصص در حوزه تاریخ ایران بعد از اسلام برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی از طریق آماده‌سازی افراد برای ورود به دوره دکتری
- ۲- ارتقای توان علمی و پژوهشی دانش‌آموختگان دوره کارشناسی متناسب با نیازهای روز کشور
- ۳- گسترش مطالعات در زمینه تاریخ ایران بعد از اسلام
- ۴- تعمیق آشنایی با تاریخ اجتماعی و فرهنگی - تمدنی ایران در دوران بعد از اسلام
- ۵- تربیت افراد متخصص برای دستگاه‌های مختلف اجرایی و مراکز علمی و پژوهشی کشور (آموزش و پرورش، میراث فرهنگی، صداوسیما، مراکز اسنادی و ...)

اهمیت و ضرورت رشته:

با توجه به گستردگی تاریخ ایران تربیت افراد متخصص در زمینه بخش‌های مختلف آن ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. تاریخ بیش از هزار و چهارصدساله ایران در دوره اسلامی با فراز و نشیب‌های آن نیازمند انجام مطالعات گسترده و پیوسته‌ای است که تنها با ایجاد دوره تخصصی امکان‌پذیر می‌باشد. آشنایی با دستاوردهای جدید علمی، روشی و

منبع‌شناختی در حوزه مطالعات تاریخی به‌طور اعم و مطالعات تاریخ ایران در دوران بعد از اسلام به‌طور خاص و پیشبرد آن نیز تنها از طریق ایجاد گرایش‌های تخصصی همچون «تاریخ ایران در دوره اسلامی» ممکن می‌باشد. کاربردی‌تر کردن رشته تاریخ با توجه به نیازها و ضرورت‌های جدید همچون قابلیت‌های دنیای مجازی، مطالعات اسنادی، تاریخ شفاهی، تاریخ فرهنگی و اجتماعی (به‌جای تاریخ صرفاً سیاسی - نظامی) نیز از جمله محورهای مورد توجه در برنامه درسی حاضر می‌باشد.

نقش، توانایی و شایستگی دانش‌آموختگان:

از دانش‌آموختگان دوره کارشناسی ارشد تاریخ ایران در دوره اسلامی انتظار می‌رود در زمینه‌های زیر از قابلیت‌های لازم برخوردار باشند:

- شناخت منابع دست‌اول و پژوهش‌های مهم مربوط به بخش‌های مختلف تاریخ ایران در دوره بعد از اسلام
- برخوردار بودن از دانش و قدرت تجزیه و تحلیل درباره رویدادها، شخصیت‌ها، آثار و مکان‌های مهم مرتبط با تاریخ ایران بعد از اسلام
- مهارت در انجام پژوهش در زمینه موضوعات تاریخی با تکیه بر منابع اصلی و پژوهش‌ها به زبان‌های فارسی، عربی و خارجی (انگلیسی یا ...) و تهیه مقاله علمی
- توانایی استفاده از قابلیت‌های دنیای مجازی در حوزه مطالعات تاریخی
- توانایی کار با اسناد تاریخی و منابع تاریخ شفاهی
- کسب آمادگی برای تدریس تاریخ

طول و شکل دوره:

دوره کارشناسی ارشد رشته تاریخ ایران اسلامی به‌صورت ناپیوسته و به شکل نظام ترمی - واحدی و شیوه آموزشی - پژوهشی است. در این نظام هر درس طی یک نیمسال شامل ۱۶ هفته آموزشی و ۲ هفته امتحانات پایانی ارائه می‌شوند. طول دوره ۲ و با رعایت مقررات مربوط حداکثر ۳ سال می‌باشد. برای دانشجویان رشته‌های غیر مرتبط یک نیمسال به مدت یادشده افزوده خواهد شد. در این برنامه یک واحد درسی نظری عبارت از ۱۶ ساعت و هر واحد عملی عبارت از ۳۲ ساعت خواهد بود.

دانشجویان می‌توانند از ابتدای نیمسال سوم موضوع پایان‌نامه خود را انتخاب و حداکثر تا پایان این نیمسال به تصویب گروه آموزشی مربوط برسانند.

تعداد و نوع واحدهای درسی:

به جز درس های جبرانی (۱۲ واحد از دروس دوره کارشناسی رشته تاریخ) تعداد واحدهای دوره کارشناسی ارشد «تاریخ ایران اسلامی» به شرح زیر می باشد:

درس های تخصصی: ۱۲ واحد

درس های اختیاری: ۱۶ واحد

پایان نامه: ۴ واحد

جمع واحدها: ۳۲ واحد

شرایط و ضوابط ورود به دوره:

- داشتن مدرک کارشناسی در رشته تاریخ یا دیگر رشته ها (به شرط گذراندن دروس جبرانی - پس از ورود به دوره)
- موفقیت در کسب رتبه و امتیاز لازم در آزمون سراسری ورود به دوره کارشناسی ارشد رشته تاریخ
- آمادگی برای انجام کار پژوهشی در زمینه تاریخ
- اشتغال تمام وقت به تحصیل پس از ورود به دوره

فصل دوم:

واحدهای درسی و جداول دروس

جدول ۱- دروس جبرانی^۱

پیش نیاز	تعداد ساعات			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	کلیات و مبانی تاریخ	۱
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	شناخت و نقد منابع تاریخ ایران بعد از اسلام	۲
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ محلی	۳
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مبانی تاریخ اجتماعی ایران	۴
"	۶۴	-	۶۴	۴	-	۴	تاریخ ایران در دوره ساسانیان	۵
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تحولات جهان اسلام از سال ۴۰ تا ۲۲۷ هجری	۶
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تحولات جهان اسلام از سال ۲۲۷ تا سقوط بغداد	۷
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تحولات جهان اسلام از قرن هفتم تا دهم هجری	۸
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	فلسفه تاریخ	۹
"	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تشیع (۱)	۱۰
	۱۹۲		۱۹۲	۱۲	-	۱۲	جمع	

توضیحات:

۱. درس‌های قابل تطبیق از درس‌های دوره کارشناسی دانشجویان غیر مرتبط با تأیید شورای گروه از سقف تعداد واحد فوق کسر خواهد شد.
۲. در صورت وجود محدودیت در ارائه درس‌های اختیاری دوره کارشناسی در این جدول، شورای گروه آموزشی می‌تواند درس‌های جایگزین در نظر بگیرد.
۳. در صورت بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی رشته تاریخ جدول درس‌های جبرانی نیز به تشخیص گروه‌های آموزشی تغییر خواهد یافت.

^۱ انتخاب ۶ درس (۱۲ واحد) از بین درس‌های دوره کارشناسی رشته تاریخ

جدول ۲- دروس تخصصی

پیش‌نیاز / هم‌نیاز	تعداد ساعات			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تحولات اجتماعی و فرهنگی - تمدنی ایران از ورود اسلام تا حمله مغول	۱
درس ردیف ۱	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تحولات اجتماعی و فرهنگی - تمدنی ایران از مغول تا صفویه	۲
درس ردیف ۲	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	ایران و جهان از صفویه تا قاجاریه	۳
درس ردیف ۳	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	ایران و تحولات جهانی در عصر قاجار (تا انقلاب مشروطیت)	۴
درس ردیف ۴	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران از انقلاب مشروطیت تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲	۵
درس ردیف ۵	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا سال ۱۳۶۸	۶
	۱۹۲	-	۱۹۲	۱۲	-	۱۲	جمع	

جدول ۳- دروس اختیاری^۲

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	روش‌شناسی مطالعات تاریخی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲	تاریخ کاربردی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۳	نقد و بررسی متون تاریخی (ایران بعد از اسلام)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۴	ترجمه متون تاریخی از زبان عربی به فارسی (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۵	ترجمه متون تاریخی از زبان عربی به فارسی (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۶	زبان خارجی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۱)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۷	زبان خارجی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۲)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۸	زبان خارجی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۳)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۷	مطالعه کتیبه‌ها و اسناد و آشنایی با مراکز اسنادی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۸	مکاتب تاریخ‌نگاری (با تأکید بر تاریخ‌نگاری اسلامی - ایرانی)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۹	تاریخ در دنیای مجازی (منابع مطالعات و ابزارهای پژوهش)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۰	تاریخ خراسان در دوره اسلامی (سمینار)*	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۱	تاریخ تحولات مرزی ایران در دوره اسلامی (سمینار)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۲	تاریخ هنر و معماری ایران در دوره اسلامی (سمینار)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۳	تاریخ در فیلم، سینما و تلویزیون	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۴	گردشگری تاریخی و راهنمایی موزه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۵	تاریخ اقتصادی ایران در دوره اسلامی (سمینار)	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۶	تاریخ آسیای مرکز در دوره اسلامی تا پایان قرن بیستم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۷	اصول و فنون آموزش تاریخ	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۸	درس اختیاری از دیگر گروه‌های آموزشی با تأیید شورای گروه آموزشی تاریخ	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲

*. دانشگاه‌های سایر مناطق (به جز سه استان خراسان) در صورت تمایل می‌توانند درس تاریخ منطقه‌ای متناسب (کرمان، سیستان و بلوچستان، اصفهان، فارس، خوزستان و ...) به جای این درس ارائه نمایند. در درس سمینار دانشجویان با راهنمایی استاد درس موضوعی را برای مطالعه انتخاب می‌کنند و مطالعات (مقالات و کتاب‌ها) مربوط به آن را مطالعه کرده و ضمن ارائه گزارش در کلاس در پایان ترم گزارش کتبی از پروژه خود ارائه می‌دهند.

^۲. انتخاب ۸ درس (۱۶ واحد) از بین درس‌های پیشنهادی

فصل سوم

سرفصل دروس

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ تحولات اجتماعی و فرهنگی - تمدنی ایران از ورود اسلام تا حمله مغول

عنوان درس (انگلیسی): History of Social and Cultural – Civilizational Developments of Iran in Islamic

Era to the Mongol Invasion

نوع درس: تخصصی پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با علل سقوط ساسانیان و ورود اعراب مسلمانان به ایران و نتایج حاصل از آن
- آشنایی با عوامل پیدایش و توسعه تمدن ایرانی - اسلامی و پدیدآورندگان آن
- شناخت تحولات فکری، سیاسی، فرهنگی و مذهبی ایران از ورود اسلام تا قرن هفتم هجری
- آشنایی دانشجویان با میراث تمدنی - فرهنگی ایران از ورود اسلام تا قرن هفتم هجری

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی درک و تحلیل چرایی و چگونگی اسلام‌پذیری ایرانیان
- توانایی تحلیل چرایی و چگونگی تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و تمدنی ایران از ورود اسلام تا حمله مغول
- شناخت انواع منابع اصلی پژوهش در تاریخ ایران در دوره موردنظر
- توانایی ارائه گزارش پژوهشی پیرامون یک موضوع مرتبط با تاریخ دوره موردنظر

سرفصل درس:

- بررسی و نقد منابع اصلی و پژوهش‌های شاخص مرتبط با تاریخ ایران در دوره موردنظر
- ارزیابی میزان آگاهی دانشجویان از تاریخ ایران در دوره موردنظر با توجه به آموخته‌های آن‌ها در دوره کارشناسی و دریافت پرسش‌های ایشان درباره این دوره
- بررسی مراحل عمده تحولات سیاسی ایران از ورود اسلام تا حمله مغول (دوره بندی، ویژگی‌های اصلی و ... حداکثر در سه جلسه)
- بررسی بسترها و منابع تمدن و فرهنگ ایران بعد از اسلام با تأکید بر نقش میراث باستانی ایران
- بررسی تحولات ساخت حکومت و قدرت در ایران بعد از اسلام تا قرن هفتم هجری

- بررسی سازمان‌ها و نهادهای اداری (تحولات دیوانی) در دوره‌ی موردنظر
 - بررسی نظریات مربوط به چرایی، چگونگی و پیامدهای سقوط ساسانیان و فتح ایران توسط اعراب مسلمان
 - گونه‌شناسی و تحلیل واکنش ایرانیان نسبت به اسلام و اعراب
 - بررسی روند اسلام‌پذیری ایرانیان در قرون نخستین اسلامی
 - سرنوشت میراث تمدن ایرانی در دوره اسلامی و چگونگی شکل‌گیری تمدن ایرانی - اسلامی (نقش گروه‌ها و شخصیت‌های ایرانی در انتقال تمدنی - فرهنگی و ...)
 - جایگاه پزشکی و فلسفه در تمدن اسلامی و نقش پزشکان و فلاسفه ایرانی در توسعه‌ی پزشکی و فلسفه اسلامی در دوره موردنظر
 - بررسی جنبش‌های فکری، عقیدتی و ادبی ایران در قرون اولیه اسلامی (بهافرید، بومسلمیه، خرمیه، المقنع، شعوبی، خارجی ...)
 - بررسی نظریات مرتبط با چرایی و چگونگی حضور و سلطه ترکان در ایران
 - بررسی اوضاع تمدنی و فرهنگی ایران در قلمرو سلسله‌های حکومت‌های بعد از اسلام تا دوره خوارزمشاهی
 - تحولات مذهبی ایران از ورود اسلام تا حمله مغول
 - وضعیت اقتصادی ایران در دوره موردنظر
 - نقد و بررسی جایگاه دانش و دانشمند، کتاب و کتابخانه و علوم در دوره موردنظر
 - بازدید از آثار تاریخی و موزه‌های مرتبط با دوره تاریخی موردنظر (۱ یا ۲ روز)
- توضیحات: مباحث مرتبط با تاریخ جامعه ایرانی و فرهنگ و تمدن در این درس محوریت دارند.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ، مشارکت فردی یا گروهی دانشجویان در مباحث کلاس براساس موضوعات و متن‌های درسی تعیین شده هفتگی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۳۰٪	نوشتاری: ۳۰٪ عملکردی: ندارد	۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- تاریخ ایران کمبریج، گروه نویسندگان، جلد‌های ۴ و ۵ (ترجمه حسن انوشه)
- ایران در قرون نخستین اسلامی (۲ جلد)، برتولد اشپولر
- تاریخ و فرهنگ ایران در دوره انتقال از عصر ساسانی به عصر اسلامی (جلد سوم)، محمد محمدی ملایری
- عصر زرین فرهنگ ایران، ریچارد نلسون فرای

منابع فرعی:

- تاریخ مردم ایران بعد از اسلام، عبدالحسین زرین‌کوب
- اسلام در ایران، پطروشفسکی
- حضور ایرانیان در جهان اسلام، احسان یارشاطر
- ستیز و سازش، جمشید گرشاسب چوکسی، ترجمه نادر میرسعیدی
- تاریخ پزشکی در ایران و سرزمین‌های شرقی؛ سیریل الگود.
- بخارا دستاورد قرون وسطی، ریچارد نلسون فرای
- احیای فرهنگی ایران در عهد آل بویه، جونل کرم

-Patricia Crone, Nativist Prophets of Early Islamic Iran, 2013

-Parvanah Pourshariati, Decline and Fall of Sasanian Empire, 2008

-Ferdrick Starr, Lost Enlightenment: Central Asia's Golden Age from the Arab Conquest to Tamerlane, 2013

پایگاه‌های مطالعاتی و نرم‌افزارها:

- بانک اطلاعات نشریات ایران www.magiran.com
- پایگاه مجلات تخصصی نور www.noormags.ir
- دانشنامه ایرانیکا <http://www.iranicaonline.org>
- نرم‌افزار «تاریخ ایران اسلامی» (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)
- نرم‌افزار «جغرافیای جهان اسلام»، ویرایش ۲ (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)
- * معرفی منابع در درس‌های مختلف به معنای تأیید تمامی محتوا و دیدگاه‌های مطرح شده در آن‌ها نیست و با پدید آمدن آثار جدید در هر زمینه قابلیت به روز شدن دارند.

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ تحولات اجتماعی و فرهنگی-تمدنی ایران از مغول تا صفویه

عنوان درس (انگلیسی) History of Social, and Cultural-Civilizational Developments in Iran: from

Mongols to the Safavids

○ ندارد

● پیش‌نیاز: دارد

نوع درس: تخصصی

عنوان پیش‌نیاز: تاریخ تحولات اجتماعی و فرهنگی - تمدنی ایران از ورود اسلام تا حمله مغول

تعداد ساعت: ۳۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

اهداف درس:

- آشنایی دانشجویان با ابعاد کمتر شناخته شده حملات مغولان و حاکمیت آنان بر ایران، چرایی تجزیه سیاسی ایران در دوره پساایلخانی، تیموریان و ترکمانان
- شناخت ساخت قدرت و حکومت و مبانی مشروعیت سیاسی در ایران از سقوط خوارزمشاهیان تا ظهور صفویان
- شناخت تحولات فکری، فرهنگی و مذهبی ایران از حمله مغول تا ظهور صفویان و علل و پیامدهای این تحولات
- آشنایی دانشجویان با میراث تمدنی - فرهنگی ایران در قرون هفتم تا نهم هجری

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی تحلیل چرایی، چگونگی و پیامدهای حمله مغولان به ایران
- توانایی تحلیل چرایی و چگونگی تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و تمدنی ایران از حمله مغول تا ظهور صفویه
- شناخت منابع پژوهش در تاریخ ایران در دوره موردنظر
- توانایی ارائه گزارش پژوهشی در کلاس یا مقاله پیرامون یک موضوع مرتبط با تاریخ دوره موردنظر

سرفصل درس:

- ارزیابی میزان آگاهی دانشجویان از تاریخ ایران در دوره پس از حمله مغول تا ظهور صفویه با توجه به آموخته‌های آن‌ها در دوره کارشناسی و دریافت پرسش‌های ایشان درباره این دوره
- بررسی و نقد منابع اصلی و پژوهش‌های شاخص مرتبط با تاریخ ایران در دوره موردنظر
- تبیین ابعاد اهمیت دوره تاریخی میان حمله مغول تا ظهور صفویه با توجه به آثار ماندگار آن در دوران‌های بعدی تاریخ ایران

- نقد گزارش‌ها و نظریات مرتبط با چرایی حمله مغول به ایران (اوضاع در جبهه مغولان و اوضاع ایران و جهان اسلام در آستانه حمله مغول)
 - تحولات ساخت قدرت و حکومت و مشروعیت سیاسی در ایران در دوره پس از حمله مغول تا پایان قرن نهم هجری
 - وضعیت نیروهای اجتماعی مهم در جامعه ایرانی در دوره موردنظر
 - تحولات مذهبی ایران در قرون هفتم تا نهم هجری (وضعیت مذاهب اسلامی، اقلیت‌های مذهبی، تصوف و ...)
 - وضعیت اقتصادی ایران در قرون هفتم تا نهم هجری (کشاورزی، صنعت، تجارت و ...)
 - وضعیت فرهنگ عمومی ایران در دوره موردنظر (تحولات آداب و رسوم، تحولات زبانی و ...)
 - وضع علوم و دانش‌ها در ایران در دوره موردنظر
 - استفاده از نمونه متون منابع دست‌اول در کلاس به تناسب موضوعات موردبحث
 - بازدید از آثار تاریخی دوره موردنظر در منطقه یا موزه‌های استانی و کشوری - (۱ یا ۲ روزه)
- توضیحات:
- تمرکز اصلی درس بر تحولات فرهنگی - مذهبی، اجتماعی و تمدنی - فرهنگی می‌باشد.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ، مشارکت فردی یا گروهی دانشجویان در مباحث کلاس براساس موضوعات و متن‌های درسی تعیین شده هفتگی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۳۰٪	نوشتاری: ۳۰٪ عملکردی: ندارد	۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- تاریخ ایران کمبریج، گروه نویسندگان، جلد ۵ (ترجمه حسن انوشه)
- تاریخ کمبریج (دوره تیموریان)، گروه نویسندگان

- مغول‌ها، دیوید مورگان

- تاریخ مغول در ایران، برتولد اشپولر

منابع فرعی:

- دین و دولت در ایران عهد مغول، شیرین بیانی، ۳ جلد

- تاریخ فتوحات مغول، ج. ج. ساندرز

- نظام اجتماعی مغول (فتودالیسم خانه‌به‌دوشی)، ولادیمیر تسف

- مغولان در تاریخ، برتولد اشپولر

- ایران در اوایل عهد ایلخانان، جورج لین

- شهر، سیاست و اقتصاد در عهد ایلخانان، ابوالفضل رضوی

- کشاورزی و مناسبات ارضی در ایران عهد مغول، پطروشفسکی

- ترکستان‌نامه (ترکستان در عهد هجوم مغول)، بارتولد

- امپراتوری صحرانوردان، رنه گروسه

- برآمدن و فرمانروایی تیمور، بتاتریس فوربز منز

- قدرت، سیاست و مذهب در ایران عهد تیموری، بتاتریس فوربز منز

- پیوند سیاست و فرهنگ در عصر زوال تیموریان و ظهور صفویان، مهدی فرهانی منفرد

- حکومت ترکمانان قراقویونلو و آق‌قویونلو در ایران، اسماعیل حسن زاده

- معماری اسلامی ایران در دوره ایلخانان، دونالد ویلبر

- معماری تیموری در ایران و توران، دونالد ویلبر

- معماری تیموری در خراسان، برنارد اوکین

- اندیشه سیاسی شیعه در عصر ایلخانان، علی خالقی

- سنت ترجمه در عصر ایلخانی و تیموری، مریم سعیدی و پروانه معاذ اللهی

- Culture and Conquest in Central Eurasia, Thomas T. Allsen

- Timurid in Transition, Maria Eva Subtelney

- The Aqquyunlu (Clan, Confederation, Empire), John E. Woods

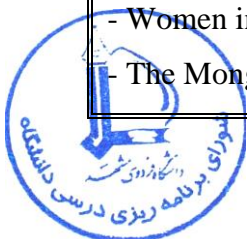
- The Cambridge History of Inner Asia, (The Chigisid Age), Nicola Di Cosmo et.al

- Mongols and Mamluks (The Mamluk-Ilkhanid War, 1260-1281), Reuven Amitai-Preiss

- Chinggis Khan, Michal Biran

- Women in Mongol Iran, Bruno De Nicola

- The Mongol Empire between Myth and Reality, Denise Aigle

- Islamic Chinoiserie (The Art of Mongol Iran), Yuka Kado
- The 'Great "Yasa" of Chingiz Khan' and Mongol Law in Ilkhanate (article), David Morgan
- Mongols as Vector for Cultural Transmission (article), Thomas t. Allsen
- Rulers and City Life in Mongol Central Asia (1220-1370) (in: Turko-Mongol Rulers, Cities and City Life), Ed. David Durand-Guedy
- The Decline and Fall of the Mongol Empire (article), David O. Morgan
- Propaganda in the Mongol World
- The Jalayirids and Dynastic State Formation in the Mongol Ilkhanate (Ph,D Dessertation, University of Chicago), Patrick Wing
- The Kart Dynasty of Herat: Religion and Politics in Medieval Iran (Ph.D Dessertation, Columbia University), Lawrence Goddard Potter

پایگاه‌های مطالعاتی و نرم‌افزارها:

- بانک اطلاعات نشریات ایران: www.magiran.com
- پایگاه مجلات تخصصی نور: www.noormags.ir
- دانشنامه ایرانیکا: <http://www.iranicaonline.org>
- نرم‌افزار «تاریخ ایران اسلامی» (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)
- نرم‌افزار «جغرافیای جهان اسلام»، ویرایش ۲ (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): ایران و جهان از صفویه تا قاجاریه

عنوان درس (انگلیسی): Iran and the World from Safavids to Qajars

نوع درس: تخصصی پیش‌نیاز: دارد ● ندارد ○ عنوان پیش‌نیاز: تاریخ ایران از مغول تا صفویه

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با ابعاد کمتر شناخته‌شده تاریخ صفویان، افشاریان زندیان در چارچوب موضوعی براساس ارزیابی تشخیصی از دانش پایه دانشجویان
- بررسی نظریات مربوط به زمینه‌ها، علل و روند تغییر دین رسمی در ایران عصر صفوی و پیامدهای آن
- شناخت تحولات اقتصادی و اجتماعی ایران در دوره‌های صفویه، افشاریه و زندیه
- آشنایی با سیر تحول ساختار و مبانی قدرت و مشروعیت حکومت در ایران از صفویه تا قاجاریه
- شناخت الگوهای مناسبات خارجی ایران از صفویه تا قاجاریه
- آشنایی با الگوهای مطالعاتی ظهور و سقوط حکومت‌ها در ایران و بررسی روایی و پایایی این الگوها درباره صفویه، افشاریه و زندیه
- تبیین جایگاه ایران عصر صفوی، افشار و زند در سیر تاریخ تمدنی - فرهنگی ایران براساس شواهد و مستندات تاریخی

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی تحلیل چرایی و چگونگی برآمدن صفویان و اهمیت و پیامدهای آن در تاریخ ایران
- توانایی تحلیل چرایی و چگونگی تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و تمدنی ایران از دوره صفویه تا ظهور قاجاریه
- توانایی ارائه گزارش پژوهشی در کلاس یا مقاله پیرامون یک موضوع مرتبط با تاریخ دوره موردنظر

سرفصل درس:

- منبع‌شناسی تاریخ ایران از صفویه تا قاجاریه (دسته‌بندی، بررسی و نقد) و سنخ‌شناسی پژوهش‌های مرتبط با تاریخ ایران در این دوره
- تبیین ابعاد اهمیت تاریخی دوره صفویه و تأثیر آن بر دوران‌های بعدی تاریخ ایران تا عصر حاضر
- تحول و تداوم الگوهای حکومتی در ایران از صفویه تا قاجاریه

- تحول و تداوم الگوهای اقتصاد تولیدی (کشاورزی، صنعت، تجارت و ...) و حکومتی (مالیات، نظام پولی و ...) در دوره موردنظر
 - تحول و تداوم گفتمان غالب در اندیشه دینی در ایران در دوره موردنظر (اخباری، اصولی و ...)
 - بررسی و نقد الگوهای مطالعاتی پژوهشگران در زمینه، ظهور و سقوط صفویه
 - تحولات عرصه مناسبات خارجی ایران در دوره موردنظر با توجه به تحولات بین‌الملل
 - تحول و تداوم در مبانی قدرت و ساختار حکومت و مشروعیت سیاسی در ایران عصر صفوی و پس از آن
 - تغییرات اجتماعی در جامعه ایران در دوره موردنظر
 - مطالعه تطبیقی فرهنگ عمومی و توسعه انسانی در ایران عصر صفوی و اروپای قرون ۱۶ و ۱۷
 - وضع علوم، دانش‌ها، هنر و معماری ایران در دوره موردنظر
 - بازدید (۱ یا ۲ روز) از آثار تاریخی، موزه‌ها و آرشیوهای اسناد مرتبط با دوره موردنظر در سطح منطقه‌ای یا ملی
- توضیحات:
- تمرکز مباحث درس بر موضوعات مرتبط با تحولات مذهبی، فرهنگی، ساختار قدرت و مناسبات خارجی است.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ، مشارکت فردی یا گروهی دانشجویان در مباحث کلاس براساس موضوعات و متن‌های درسی تعیین شده هفتگی

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۳۰٪	نوشتاری: ۲۵٪ عملکردی: ندارد	۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- گروه نویسندگان، تاریخ ایران دوره صفویه، پژوهش دانشگاه کمبریج
- گروه نویسندگان، مجموعه تاریخ کمبریج (تاریخ ایران در دوره افشار، زند و قاجار)

- اندرو نیومن، ایران عصر صفوی، نوزایی امپراتوری ایران
- رودی متی، ایران در بحران: زوال صفویه و سقوط اصفهان
- ریولا جوردی ابی صعب، تغییر مذهب در ایران (دین و حکومت در امپراتوری صفویه)

منابع فرعی:

- ویلم فلور، دیوان و قشون در عصر صفوی، ترجمه کاظم فیروزمند
- _____، حکومت نادرشاه: به روایت منابع هلندی، ترجمه ابوالقاسم سری
- _____، برافتادن صفویان: برآمدن محمود افغان، ترجمه ابوالقاسم سری
- _____، تاریخ مالی ایران در روزگار صفویان و قاجاریان (۱۹۲۵ - ۱۵۰۰)، ترجمه ابوالقاسم سری
- _____، اشرف افغان بر تختگاه اصفهان (به روایت شاهدان هلندی)، ترجمه ابوالقاسم سری
- شعله‌ای. کوبین، تاریخ‌نویسی در روزگار شاه‌عباس صفوی
- محمدباقر آرام، اندیشه تاریخ‌نگاری عصر صفوی
- راجر سیوری، تحقیقاتی در تاریخ ایران عصر صفوی (مجموعه مقالات)
- مهدی کیوان، پیشه‌وران و زندگی صنفی آنان در عهد صفوی، ترجمه یزدان فرخی
- سوسن بابایی - بابایان و...، غلامان خاصه نخبگان نوحاسته دوران صفویه
- هاشم آقاجری، مقدمه‌ای بر مناسبات دین و دولت در ایران عصر صفوی
- محمدابراهیم باستانی پاریزی، سیاست و اقتصاد در عصر صفوی
- داریوش نویدی، تغییرات اجتماعی - اقتصادی در ایران عصر صفوی
- لارنس لاکهارت، انقراض سلسله صفویه
- نصرالله فلسفی، زندگانی شاه عباس اول
- عبدالحسین نوایی، اسناد و مکاتبات تاریخی ایران (شاه اسماعیل، شاه تهماسب و شاه عباس)
- م. آرونوا، دولت نادرشاه افشار
- منصور صفت گل، ساختار نهاد و اندیشه دینی در ایران عصر صفوی (تاریخ تحولات دینی ایران در سده‌های دهم تا دوازدهم هجری قمری)
- رسول جعفریان، صفویه در عرصه دین، فرهنگ و سیاست (مجموعه)
- رودی متی و دیگران، تاریخ پولی ایران از صفویه تا قاجاریه
- ویلم فلور، تاریخچه مالی - مالیاتی ایران از صفویه تا پایان قاجاریه
- جان فوران، مقاومت شکننده
- مهاجرت علمای شیعه از جیل عامل به ایران، مهدی فرهانی منفرد
- سکه‌های دوره صفویه، فرزانه قائینی
- هنر و معماری صفویه، شیلا کنبی

- Floor, Willem and Edmund Herzig, Iran and the World in the Safavid Age, I. Tauris and co Ltd, London, 2012

- Colin P. Mitchell, Practice of Politics in Safavid Iran, Tauris Academic Studies, 2009
- James J. Reid, Studies in Safavid mind, society, and culture, Mazda Publishers, 2000.
- A. F. Haider, Khuda Bakhsh, The Administrative Structure of the Safavid Empire, Oriental Public Library, 2000
- Alam, muzaffar and Sanjay Subramanyam, Indo-persian Travels in the Age of Discoveries, 1400-1800, Cambridge 2007.
- Sebouh, David, Aslanian, From the Indian Ocean to the Mediterranean: The Global Trade Networks of Armenian Merchants from New Julfa, California World History Library, 2011
- Berkta, Halil, Three empires and the societies they governed: Iran, India and the Ottoman Empire, The Journal of Peasant Studies Vol. 18, 1991
- Stanfield Johnson, Rosemary, Sunni survival in Safavid Iran: Anti Sunni activities during the reign of Tahmasp I, Department of History, New York University, Published online: 02 Jan 2007.
- Calder, Norman, "Legitimacy and accomodation in safavid Iran: the juristic theory of Muhammad Bâqir al-Sabzavârî (d. 1090/1679)".iran25(1987);91-105
- Matthee, Rudi "Blinded by Power: The Rise and fall of Fath 'Ali Khan Daghestani, Grand Vizier under Shah Soltan Hoseyn Safavi (1127/1715-1133/1720) ". Studia Iranica, 33/2 (2004), pp. 179-220.
- Matthee, Rudi "Sister Shi'a States? Safavid Iran and the Deccan in the 16th Century ". Deccan Studies, 2/2 (2004), pp. 44-72.

پایگاه‌های مطالعاتی و نرم‌افزارها:

- بانک اطلاعات نشریات ایران: www.magiran.com
- پایگاه مجلات تخصصی نور www.noormags.ir
- دانشنامه ایرانیکا <http://www.iranicaonline.org>
- نرم‌افزار «تاریخ ایران اسلامی» (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)
- نرم‌افزار «جغرافیای جهان اسلام»، ویرایش ۲ (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): ایران و تحولات جهانی در عصر قاجار تا انقلاب مشروطیت

عنوان درس (انگلیسی): Revolution:: Iran and Global Developments in Qajar Era to the Constitutional

نوع درس: تخصصی پیش نیاز: دارد ● ندارد ○ عنوان پیش نیاز: تاریخ ایران از صفویه تا قاجاریه

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی عمیق تر با تحولات مهم سیاسی ایران در دوره موردنظر با توجه به آخرین یافته‌های پژوهشی
- آشنایی با تحولات ساختار قدرت سیاسی در ایران در عصر قاجار پیش از انقلاب مشروطیت
- آشنایی با چگونگی تأثیر گذاری تحولات جهانی بر اوضاع ایران و سیاست خارجی قاجاریه در دوره موردنظر
- شناخت مأخذ مطالعه در تاریخ ایران در دوره موردنظر (جریان‌شناسی تاریخ‌نگاری، نقد مطالعات موجود و ...)

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی تحلیل چرایی و چگونگی برآمدن حکومت قاجاران
- توانایی تحلیل چرایی و چگونگی تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و تمدنی ایران در دوره قاجار (تا مشروطیت)
- توانایی تحلیل نسبت تحولات داخلی ایران با اوضاع بین‌الملل در عصر قاجار
- توانایی ارائه گزارش پژوهشی در کلاس یا مقاله پیرامون یک موضوع مرتبط با تاریخ دوره موردنظر

سرفصل درس:

- ترسیم نقشه درس براساس سنجش دانش پایه دانشجویان، مباحث پرسش برانگیز برای آنان درباره دوره موردنظر و ارائه یک چارچوب کلی از دوره موردنظر
- معرفی، دسته‌بندی و نقد منابع اصلی و پژوهش‌های مهم مرتبط با دوره موردنظر
- بررسی روند قدرت‌یابی خاندان قاجار و عوامل مؤثر بر آن
- تبیین تحولات جهانی هم‌زمان با ظهور قاجاریه و تأثیر آن‌ها بر ایران
- بررسی ساختار قدرت و حکومت در عصر قاجار پیش از مشروطیت
- اوضاع اقتصادی ایران در دوره موردنظر
- اوضاع فرهنگی و مذهبی ایران در دوره موردنظر

- تحولات فکری در ایران در دوره موردنظر با تأکید بر تأثیرپذیری از خارج
 - تحلیل جنگ‌های ایران و روس و پیامدهای آن
 - بررسی سیاست انگلستان در ایران در دوره موردنظر
 - نقش و تأثیر فرانسه در ایران در دوره موردنظر
 - مناسبات ایران و عثمانی در دوره موردنظر
 - بازدید (۱ یا ۲ روزه) از مکان‌های تاریخی و مراکز اسنادی مرتبط با دوره قاجار
- توضیحات:

تمرکز درس بر مباحث مرتبط با نقش اوضاع جهانی در وضعیت ایران، مناسبات خارجی و تحولات فرهنگی و اقتصادی - اجتماعی می‌باشد.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ، مشارکت فردی یا گروهی دانشجویان در مباحث کلاس براساس موضوعات و متن‌های درسی تعیین شده هفتگی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۳۰٪	نوشتاری: ۲۵٪ عملکردی: ندارد	۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- تاریخ ایران کمبریج (دوره قاجاریه)، گروه نویسندگان
- تاریخ معاصر ایران (از تأسیس تا انقراض قاجار)، پیتز ایوری

منابع فرعی:

- عبدالهادی حائری، نخستین رویارویی‌های اندیشه گران مسلمان با دورویه تمدن بورژوازی غرب
- جان فوران، مقاومت شکننده (تاریخ تحولات اجتماعی ایران از صفویه تا انقلاب اسلامی)
- چارلز فیلیپ عیسوی، تاریخ اقتصادی ایران (عصر قاجار)

- ویلم فلور، جستارهایی از تاریخ اجتماعی ایران در عصر قاجار
- _____، نظام قضایی عصر قاجار و پهلوی
- _____، صنایع کهن در دوره قاجار (۱۹۲۵ - ۱۸۰۰)
- _____، تاریخچه مالی - مالیاتی ایران از صفویه تا پایان قاجاریه ۹۰۶-۱۳۴۴ ق / ۱۵۰۰-۱۹۲۵ م
- عباس امانت، قبله عالم: ناصرالدین شاه قاجار و پادشاهی ایران
- غلامرضا طباطبایی مجد، معاهدات و قراردادهای تاریخی در دوره قاجاریه
- هما ناطق، کارنامه فرهنگی فرنگی در ایران ۱۹۲۱ - ۱۸۳۷
- زرگری نژاد، رسائل سیاسی عصر قاجار
- _____، تاریخ ایران در دوره قاجاریه (عصر آقا محمدخان)
- رودی مته و دیگران، تاریخ پولی ایران از صفویه تا قاجاریه
- حامد الگار، درآمدی بر تاریخ فراماسونری در ایران
- فریدون آدمیت و هما ناطق، افکار اجتماعی و اقتصادی و سیاسی در آثار منتشر نشده دوران قاجار
- فیروز کاظم‌زاده، روس و انگلیس در ایران پژوهشی درباره امپریالیسم
- H. Lyman Stebbins, British Imperialism in Qajar Iran: Consuls, Agents and Influence in the Middle East, London, I. B. Tauris, 2016.
- Monica M. Ringer, Education, Religion and the Discourse of Cultural Reform in Qajar Iran, Mazda Publishers, Costa Mesa, 2001.
- Mangol Bayat, Mysticism and Dissent: Socio Religious Thought in Qajar Iran, Syracuse, Syracuse University Press, 1982.
- Edmund Bosworth and Carole Hillebrand (eds.), Qajar Iran, Edinburgh, Edinburgh University Press, 1983.
- Robert Gleave, Religion and Society in Qajar Iran, London / New York, Routledge Curzon, 2005
- Arash Khazeni, Tribes and Empire on the Margins of Nineteenth-Century Iran, University of Washington Press, 2009

پایگاه‌های مطالعاتی و نرم‌افزارها:

- بانک اطلاعات نشریات ایران www.magiran.com
- پایگاه مجلات تخصصی نور - www.noormags.ir
- دانشنامه ایرانیکا <http://www.iranicaonline.org>
- نرم‌افزار «تاریخ ایران اسلامی» (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)
- پایگاه «دنیای زنان قاجار» <http://www.qajarwomen.org>
- پایگاه موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران <http://iiichs.org>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران از انقلاب مشروطیت تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

عنوان درس (انگلیسی): Political - Social History of Iran from Constitutional Revolution to the Coup 1332: (1954)

نوع درس: تخصصی پیش‌نیاز: دارد ● ندارد ○ عنوان پیش‌نیاز: تاریخ ایران در عصر قاجار تا انقلاب مشروطیت

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی عمیق‌تر با تحولات مهم سیاسی ایران از عصر مشروطیت تا کودتای ۲۸ مرداد با تکیه بر اسناد آرشیوی و آخرین یافته‌های پژوهشی
- آشنایی با چگونگی تحول ساختار قدرت سیاسی در ایران پس از انقلاب مشروطیت
- آشنایی با چگونگی استفاده از اسناد در مطالعات تاریخی و مراکز اسنادی داخل و خارج از کشور
- آشنایی با تحولات فرهنگی - اجتماعی ایران در دوره موردنظر
- شناخت مأخذ مطالعه در تاریخ ایران در دوره موردنظر (جریان‌شناسی تاریخ‌نگاری، نقد مطالعات موجود و ...)

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی تحلیل چرایی، زمینه‌ها و دستاوردهای انقلاب مشروطیت ایران
- توانایی تحلیل تحولات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایران در دوره موردنظر
- شناخت منابع پژوهش در تاریخ ایران در دوره موردنظر
- توانایی خواندن و استفاده از اسناد در پژوهش تاریخی
- توانایی ارائه کلاسی یا مقاله پیرامون یک موضوع مرتبط با تاریخ دوره موردنظر

سرفصل درس:

- ترسیم نقشه درس براساس تحولات شاخص تاریخ ایران، ارزیابی دانش پایه دانشجویان و شناسایی نیازهای آموزشی آنان در زمینه دوره موردنظر
- نقد و بررسی مطالعات مربوط به تاریخ ایران در دوره موردنظر
- تبیین اهمیت و نقش اسناد و آرشیوها در مطالعات تاریخ معاصر
- بررسی و نقد نظریات مربوط به چرایی و زمینه‌های انقلاب مشروطیت ایران

- بررسی نقش نیروهای مختلف سیاسی - اجتماعی در انقلاب مشروطیت ایران
 - ارزیابی دستاوردهای انقلاب مشروطیت و دیدگاه‌های مختلف در این زمینه
 - مجالس و دولت‌های مشروطه از آغاز تا ظهور رضاشاه
 - ایران در جنگ جهانی اول
 - نقد و بررسی نظریات مربوط به زمینه‌ها و چگونگی برآمدن رضاشاه
 - ساخت قدرت و اداره کشور در دوره پهلوی اول (دولت، مجلس، تشکیلات جدید و ...)
 - نوسازی و اقتصاد در دوره پهلوی اول
 - جامعه و فرهنگ در دوره پهلوی اول
 - سیاست خارجی در دوره پهلوی اول
 - اشغال ایران و سقوط رضاشاه
 - ساخت قدرت، نیروهای سیاسی و سیاست خارجی دوره پهلوی دوم تا آغاز نهضت نفت
 - تاریخچه مسئله نفت در ایران از آغاز تا جنبش ملی شدن نفت ایران
 - نقد و بررسی دیدگاه‌های مختلف در مورد نهضت نفت و کودتای ۲۸ مرداد
 - بررسی جایگاه نیروها و جریان‌های مختلف سیاسی - اجتماعی در نهضت ملی شدن نفت ایران
 - کودتای ۲۸ مرداد به روایت شاهدان و اسناد
- توضیحات:
- استفاده از اسناد در مباحث درسی و کار پژوهشی دانشجویان این درس و نیز بازدید از مراکز اسنادی الزامی است.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ، مشارکت فردی یا گروهی دانشجویان در مباحث کلاس براساس موضوعات و متن‌های درسی تعیین شده هفتگی، بازدید از آرشیوهای اسناد تاریخی، بازخوانی و تحلیل چند سند تاریخی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۳۰٪	نوشتاری: ۲۵٪	۲۰٪
		عملکردی: ندارد	

تجهيزات و امکانات مورد نیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع

منابع اصلی:

- گروه نویسندگان، تاریخ ایران کمبریج (دوره پهلوی)
- پرواند آبراهامیان، ایران بین دو انقلاب، ترجمه احمد گل محمدی و محمدابراهیم فتاحی ولی لایی
- تورج اتابکی، تجدد آمرانه: جامعه و دولت در عصر رضاشاه
- رسول جعفریان، جریان‌ها و سازمان‌های مذهبی - سیاسی ایران: از روی کار آمدن محمدرضاشاه تا پیروزی انقلاب اسلامی (سال‌های ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷)

منابع فرعی:

- جان فوران، مقاومت شکننده: تاریخ تحولات اجتماعی ایران از صفویه تا عصر حاضر
- سیروس غنی، ایران: برآمدن رضاخان، برافتادن قاجار و نقش انگلیسی‌ها
- احمد کسروی، تاریخ مشروطه
- ناظم‌الاسلام کرمانی، تاریخ بیداری ایرانیان
- مهدی ملک‌زاده، تاریخ انقلاب مشروطیت ایران
- فریدون آدمیت، ایدئولوژی نهضت مشروطیت
- -----، فکر آزادی و مقدمه نهضت مشروطیت
- پرواند آبراهامیان، احمد اشرف و محمدعلی همایون کاتوزیان، جستارهایی درباره تئوری توطئه در ایران
- تورج اتابکی (ویراستار)، ایران و جنگ جهانی اول؛ آوردگاه ابر دولت‌ها
- مریم نیل‌قاز و دیگران، فهرست اسناد کتابخانه مجلس شورای اسلامی
- مسعود کوهستانی‌نژاد، اسناد دوره اول مجلس شورای ملی
- جهانگیر قائم‌مقامی، مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی (با مقدمه محمدرضا نصیری)
- سی.ام. وودهاوس، اسرار کودتای ۲۸ مرداد شرح عملیات آجاکس
- مصطفی فاتح، پنجاه سال نفت ایران
- ژاک دولونه و ژان میشل شارلیه، اسرار نفت
- پیتر ایوری، گاوین همبلی، چارلز ملویل (ویراستاران)، سلسله پهلوی و نیروهای مذهبی
- مارک ج. گازیورسکی، کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
- استفن کینزر، همه مردان شاه کودتای ۲۸ مرداد و ریشه‌های ترور در خاورمیانه
- غلامرضا نجاتی، مصدق؛ سال‌های مبارزه و مقاومت (۲ جلد)

- _____، جنبش ملی شدن نفت ایران و کودتای ۲۸ مرداد
- یوناه الکساندر و الن نانز، ایران و ایالات متحده آمریکا (تاریخ مستند روابط دوجانبه)
- حسن معاصر، تاریخ استقرار مشروطیت در ایران مستخرجه از روی اسناد محرمانه وزارت خارجه انگلستان
- ایرج افشار، قباله تاریخ: نمونه‌هایی از اعلامیه‌ها؛ بیانیه‌ها، شب‌نامه‌ها و ... در دوره مشروطیت تا پایان سلطنت احمدشاه
- صادق خرازی، آمریکا و تحولات ایران (اسناد و مدارک آزاد شده دولت ایالات متحده درباره جنبش ملی شدن نفت ایران)
- بهروز طیرانی، اسناد احزاب سیاسی ایران (۱۳۲۰-۱۳۳۰ ش)
- یزدانی مرضیه، اسناد پست و تلگراف و تلفن در دوره رضاشاه
- محمد دهنوی ترکمان، اسناد نقض بی‌طرفی ایران در شهریور ۱۳۲۰
- علیرضا اسماعیلی، اسنادی از مطبوعات و احزاب دوره رضاشاه
- صفاءالدین تیرائیان، ایران در اشغال متفقین: مجموعه اسناد و مدارک ۱۳۱۸-۱۳۲۴
- Shahrough Akhavi, Religion and Politics in Contemporary Iran, State University of New York Press, 1980
- Miron Rezun, The Soviet Union and Iran, Institut Universitaire de Hautes Etudes Internationales, 1981
- Eckart Ehlers and Willem Floor, Urban Change in Iran (1920-1941), Iranian Studies, Vol. 26, No 3-4, Summer/Fall, 1993
- Stephanie Cronin, The Army and the Creation of the Pahlavi State in Iran 1910 -1926, Tauris Academic Studies, London/New York, 1997
- _____, Writing the History of Modern Iran: A Comment on Approaches and Sources, Iran (Journal of the British Institute of Persian Studies), Vol. 36, 1998, Issue 1
- Lois Beck and Guity Nashat (ed.), Women in Iran from 1800 to the Islamic Republic, University of Illinois Press, 2004
- Stephen C. Poulson, Social Movements in Twentieth Century Iran (Culture, Ideology and Mobilizing Frameworks), New York, Lexington Books, 2005

پایگاه‌های مطالعاتی و نرم‌افزارها:

- بانک اطلاعات نشریات ایران www.magiran.com
- پایگاه مجلات تخصصی نور www.noormags.ir
- دانشنامه ایرانیکا: <http://www.iranicaonline.org>
- نرم‌افزار «تاریخ ایران اسلامی» (مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی)
- پایگاه «دنیای زنان قاجار» <http://www.qajarwomen.org>
- پایگاه موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران- <http://iichs.org>
- پایگاه تاریخ ایرانی <http://www.tarikhirani.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا ۱۳۶۸

عنوان درس (انگلیسی): Political - Social History of Iran from 1332 (1954) to 1368 (1999)

نوع درس: تخصصی پیش نیاز: دارد ● ندارد ○ عنوان پیش نیاز: تاریخ ایران از انقلاب مشروطیت تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی دانشجویان با چستی، روش ها و کاربرد تاریخ شفاهی در مطالعات تاریخ معاصر و انجام تجربه شخصی
- شناخت تحولات کلان و محوری تاریخ ایران در دوره موردنظر (سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و ...)
- آشنایی با انواع تاریخ نگاری و رویکردها به تحولات تاریخی ایران در دوره موردنظر
- شناخت تحولات ساخت قدرت در ایران از کودتای ۲۸ مرداد تا سال ۱۳۶۸
- آشنایی با زمینه های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی انقلاب اسلامی، روند وقایع انقلاب و جریان شناسی نیروهای انقلاب پیش و پس از انقلاب

توانایی ها و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد:

- توانایی تحلیل عوامل و پیامدهای کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
- توانایی تحلیل مناسبات خارجی ایران پس از کودتای ۲۸ مرداد و نقش قدرت های خارجی در تحولات ایران
- شناخت منابع پژوهش در تاریخ ایران در دوره موردنظر از جمله منابع مرتبط با تاریخ شفاهی
- توانایی انجام مصاحبه علمی در چارچوب اصول و فنون مرتبط با تاریخ شفاهی
- توانایی ارائه کلاسی یا مقاله پیرامون یک موضوع مرتبط با تاریخ دوره موردنظر

سرفصل درس:

- ارزیابی میزان آگاهی دانشجویان از تاریخ ایران در دوره موردنظر، ارائه یک چارچوب مفهومی از تحولات تاریخ ایران از قاجاریه تا انقلاب اسلامی، تعیین منابع و شیوه کار در کلاس و اولویت بندی مباحث درس براساس نظر سنجی از نیازهای دانشجویان
- تاریخ شفاهی به عنوان منبعی مهم برای تاریخ نگاری دوره موردنظر: پیشینه، اهمیت، شیوه ها و ابزارها، تفاوت با خاطره نگاری و ...

- دسته‌بندی، بررسی و نقد منابع مطالعات درباره دوره موردنظر (جریان‌شناسی تاریخ‌نگاری‌ها و ...)
 - کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و مسئله مشروعیت حکومت پهلوی (آثار و پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت کودتا)
 - دولت‌های پس از کودتا و سیاست‌های آن‌ها از ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۰
 - تحولات سال‌های ۴۳ - ۱۳۴۰؛ تغییر در لایه‌های نخبگانی و اجتماعی گروه‌های مبارز و چگونگی غلبه گفتمان نیروهای مذهبی
 - سیاست و مناسبات خارجی ایران در دهه ۱۳۳۰ و ۱۳۴۰ (گذر از انگلیس محوری به امریکاگرایی)
 - اصلاحات شاهانه (لایحه انجمن‌ها، اصلاحات ارضی، انقلاب سفید): چرایی، چگونگی، پیامدها
 - دولت هویدا: ساختارهای سیاسی، اقتصادی، مناسبات خارجی و ...
 - تحولات فرهنگی و اجتماعی ایران در دهه ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰
 - جریان‌ات سیاسی - اجتماعی مقابل رژیم (حزب توده و جریان چپ، نیروهای ملی و رشد جریان مذهبی)
 - تحولات داخلی، منطقه‌ای و جهانی در دهه ۱۳۵۰
 - تحلیل مبانی نظری انقلاب اسلامی دولت انقلابی، حکومت اسلامی، جمهوری اسلامی
 - اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران در سال‌های نخست پس از انقلاب (دسته‌بندی نیروها، تلاش‌های ضدانقلابی و ...)
 - انقلاب فرهنگی: اهداف، رویه‌ها، دستاوردها
 - جنگ تحمیلی: چرایی، چگونگی، فرجام، پیامدها
 - ساختارهای سیاسی، اقتصادی و مردمی در سال‌های ۶۷ - ۱۳۵۷
 - نقد و بررسی الگوهای توسعه در ایران: سال‌های ۶۸ - ۱۳۳۲
 - ارزیابی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
 - ارزیابی و سنجش میزان دستیابی به آرمان‌های انقلاب
- توضیحات: بازدید از مراکز و آرشیوهای تاریخ شفاهی و استفاده از منابع شفاهی در کار پژوهشی این درس الزامی است.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ، مشارکت فردی یا گروهی دانشجویان در مباحث کلاس براساس موضوعات و متن‌های درسی تعیین شده هفتگی، بازدید از آرشیوهای تاریخ شفاهی، انجام مصاحبه در چارچوب اصول تاریخ شفاهی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۳۰٪	نوشتاری: ۲۵٪	۲۰٪
		عملکردی: ندارد	

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- گروه نویسندگان، تاریخ ایران کمبریج (دوره پهلوی)
- یرواند آبراهامیان، ایران بین دو انقلاب
- نیکی آر. کدی و دیگران (گردآورنده)، نه شرقی، نه غربی: بررسی روابط ایران با اتحاد شوروی و ایالات متحده آمریکا

- مرتضی نورایی و مهدی ابوالحسنی، تاریخ شفاهی و جایگاه آن در تاریخ نگاری معاصر ایران

منابع فرعی:

- ابوالفضل حسن آبادی، تاریخ شفاهی در ایران
- جان فوران، مقاومت شکننده: تاریخ تحولات اجتماعی ایران از صفویه تا پایان دوره پهلوی
- رسول جعفریان، جریان‌ها و سازمان‌های مذهبی - سیاسی ایران: از روی کار آمدن محمدرضا شاه تا پیروزی انقلاب اسلامی (سال‌های ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷)
- تاریخ شفاهی دفاع مقدس، به کوشش غلامرضا عزیزی
- ابراهیم یزدی، شصت سال صبوری و شکوری
- انقلاب ایران به روایت رادیو بی بی سی، به کوشش عبدالرضا هوشنگ مهدوی
- محمدصادق صادقی گیوی، خاطرات آیت الله خلخالی
- نورالدین کیانوری، خاطرات نورالدین کیانوری
- احسان نراقی، از کاخ شاه تا زندان اوین
- امیر اسدالله اعلم، گفتگوی من با شاه
- حسین دهباشی، پروژه تاریخ شفاهی ایران دوره پهلوی دوم
- مجموعه مصاحبه‌های حبیب لاجوردی، دانشگاه هاروارد
- محمد مصدق، تقریرات مصدق در زندان درباره حوادث زندگی خویش
- آنتونی پارسونز، غرور و سقوط
- ماروین زونیس، شکست شاهانه (روان‌شناسی شخصیت شاه)
- ویلیام شوکراس، آخرین سفر شاه

- یرواند ابراهامیان، تاریخ ایران مدرن
- _____، جستارهایی درباره تئوری توطئه در ایران
- _____، کودتا: ۲۸ مرداد، سازمان سیا و ریشه‌های روابط ایران و آمریکا در عصر مدرن
- مارک گازیو روسکی، سیاست خارجی آمریکا و شاه: ایجاد یک حکومت سلطه‌پذیر در ایران
- غلامرضا نجاتی، تاریخ بیست و پنج ساله ایران از کودتا تا انقلاب
- زهرا شجیعی، نخبگان سیاسی ایران: از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی؛ وزارت و وزیران در ایران مطالعه از نظر جامعه‌شناسی سیاسی
- علی اکبر مرتضایی قهرودی و فاطمه امیرخانی، کتابشناسی کتاب‌های منتشر شده درباره انقلاب اسلامی در جهان (۱۳۷۶-۱۳۵۷)
- مجموعه صحیفه نور، مجموعه رهنمودهای امام خمینی (ره)
- انقلاب اسلامی در پایان‌نامه‌های دانشگاهی جهان
- فرهنگ شعارهای انقلاب اسلامی، مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- فرهنگ‌نامه نهادهای انقلاب اسلامی، مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- مجموعه تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی (خاطرات شخصیت‌های مختلف)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- غلامرضا جلالی و دیگران، تقویم تاریخ خراسان از مشروطه تا انقلاب اسلامی
- محسن صفری، جغرافیای دفاع مقدس
- خلاصه گزارش برآورد خسارات اقتصادی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران تا اسفندماه ۱۳۶۱، کمیسیون اقتصادی برآورد خسارات جنگ تحمیلی
- خلاصه گزارش برآورد خسارات اقتصادی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران تا اسفندماه ۱۳۶۲، کمیسیون اقتصادی برآورد خسارات جنگ تحمیلی
- نیکی آر. کدی، نتایج انقلاب ایران
- Stephani Cronin (ed.), Reforms and Revolutionaries in Modern Iran, Routledge & Curzon, London, New York, 2004
- Amy Motlagh, Burying the Beloved: Marriage, Realism and Reform in Modern Iran, tanford University Press, 2012
- M. Ali Ansari, The Politics of Nationalism in Modern Iran, Cambridge University Press, New York, 2012
- Pejman Abdolmohammadi et.al., Modern Iran: between domestic affairs and international relations, Milan, 2015
- Reeva S. Simon, Philip Mattar, and Richard W. Bulliet (eds.), Encyclopaedia of Modern Middle East, New York: Macmillan, 1996

-M. Taufiq Rahman, Islam As an Ideal Modern Social System (A Study of Ali Shariati's Thought), Beranda, vol. 6, No 1, 2016

<https://journal.uinsgd.ac.id/index.php/jispo/article/view/1754/1190>

پایگاه‌های مطالعاتی و نرم‌افزارها:

- بانک اطلاعات نشریات ایران www.magiran.com
- پایگاه مجلات تخصصی نور www.noormags.ir
- دانشنامه ایرانیکا <http://www.iranicaonline.org>
- پایگاه موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران <http://iichs.org>
- پایگاه تاریخ ایرانی <http://www.tarikhirani.ir>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): روش‌شناسی مطالعات تاریخی

عنوان درس (انگلیسی): Methodology in Historical Studies

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -
تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با مبانی، اهداف و انواع پژوهش در تاریخ
- شناخت مراحل، اصول و فنون پژوهش در تاریخ
- آشنایی با چگونگی نوشتن پیشنهاد، مقاله و پایان‌نامه
- کسب توانایی نوشتن مقاله پژوهشی در زمینه تاریخ

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- کسب توانایی برای نوشتن پیشنهاد پژوهشی
- توانایی نگارش مقاله علمی در زمینه تاریخ
- توانایی بازشناسی مقاله علمی از غیرعلمی
- کسب آمادگی‌های اولیه برای نوشتن پایان‌نامه

سرفصل درس:

- مفاهیم بنیادی (تعریف و هدف پژوهش، روش‌شناسی علوم تاریخی و ...)
- پیشینه و جایگاه روش‌شناسی در تاریخ (آراء متفکران)
- مراحل انجام پژوهش در تاریخ
- چگونگی انتخاب موضوع پژوهش
- تهیه طرح پژوهش (اجزای پیشنهاد)
- ارائه پیشنهاد از سوی دانشجویان (بررسی در کلاس)
- چگونگی شناسایی منابع پژوهش و اعتبارسنجی آن‌ها (انواع منابع با توجه به نوع موضوع و دوره تاریخی، نقد درونی و نقد بیرونی منبع و ...)

- اصول و فنون فیش برداری (با توجه به منابع دیجیتال، شبکه اینترنت و ...)
 - نقد، تصفیه و پالایش داده‌ها
 - مرحله نگارش و تدوین یا بازآفرینی تاریخ (نقل، شرح یا تبیین، تحلیل، تفسیر، تأویل)
 - مختصات نگارشی متون پژوهشی (اجزای متن پژوهشی: چکیده، مقدمه و ...، شیوه‌های ارجاع، مختصات مقاله، پایان‌نامه و کتاب)
 - نقش و اهمیت علوم مکمل (باستان‌شناسی، قوم‌شناسی، انسان‌شناسی، جغرافیا، اقتصاد، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و ...)
 در پژوهش تاریخی
 - پایان‌نامه به مثابه یک پژوهش (مراحل و چگونگی)
 - فعالیت درسی (تنظیم پیشنهاد، تجزیه و تحلیل و نقد یک مقاله علمی، ...)

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ، انجام پروژه (تهیه پیشنهاد، نقد کتاب، مقاله)

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر (فعالیت کلاسی)	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۰٪	۴۰٪	نوشتاری:	تهیه پیشنهاد: ۲۰٪ نقد و بررسی یک کتاب یا مقاله براساس اصول روش پژوهش در مطالعات تاریخی: ۲۰٪
		عملکردی: ندارد	

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع

منابع اصلی:
 - علیرضا ملایی توانی، درآمدی بر پژوهش در تاریخ
 - پل الیور، نگارش پایان‌نامه، ترجمه محمدتقی ایمان‌پور
منابع فرعی:
 - سینا فروزش، مبانی روش تحقیق در تاریخ
 - ج. کیتستون-کلارک، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در تاریخ

- مایکل استنفورد، درآمدی بر تاریخ پژوهی
- جهانگیر قائم مقامی، روش تحقیق در تاریخ نگاری
- عبدالکریم سروش، درس هایی در فلسفه علم الاجتماع (روش تفسیر در علوم اجتماعی)
- حسین میر جعفری و مرتضی نورایی، روش پژوهش در تاریخ
- شارل ساماران و دیگران، روش های پژوهش در تاریخ
- آنتونی براندیج، رویارویی با منابع (راهنمای پژوهش و نگارش تاریخ)
- محمود فتوحی، آیین نگارش مقاله علمی - پژوهشی
- محمدتقی ایمان، فلسفه روش تحقیق در علوم انسانی

Richard Mauris & Melvin E. Page, A Short Guide to Writing about History, New York, -
2002.

Jacques Le Goff, Pierre Nora edConstructing the Past: Essays in Historical Methodology, -
Cambridge University Press, 1985.

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ خراسان در دوره اسلامی (سمینار*)

عنوان درس (انگلیسی): History of Khorasan in Islamic Era

نوع درس: اختیاری پیش نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

*درس سمینار شامل انتخاب یک موضوع توسط دانشجو برای مطالعه و ارائه گزارش شفاهی در کلاس و نیز گزارش کتبی در پایان ترم می‌باشد. منابع مطالعاتی دانشجو شامل مقالات و کتاب‌های پژوهشی در زمینه موضوع مورد نظر می‌باشد.

اهداف درس:

- آشنایی با روند تحولات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی خراسان بزرگ از ورود مسلمانان تا دوره معاصر
- درک اهمیت تاریخی خراسان در مقیاس تاریخ ملی و منطقه‌ای (در پیوند با آسیای مرکزی، شبه‌قاره هند، افغانستان جدید و روسیه)

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- درک و تحلیل سیر تحولات تاریخ خراسان در دوران اسلامی و پیوند آن با وضعیت کنونی منطقه
- توانایی نگارش مقاله علمی در زمینه تاریخ خراسان

سرفصل درس:

- انتخاب موضوع سمینار توسط دانشجویان در جلسه دوم ترم و تدریس بر محور موضوعاتی چون:
 - جغرافیای تاریخی خراسان (شرایط طبیعی، موقعیت جغرافیایی و مکانی، حدود و ...)
 - اوضاع خراسان در اواخر دوره ساسانیان و هم‌زمان با آغاز فتوحات مسلمانان
 - زمینه‌ها و چگونگی فتح خراسان توسط اعراب مسلمان (تا ظهور امویان)
 - اوضاع سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی خراسان در عهد امویان
 - نقش خراسان در برآمدن عباسیان (با تأکید بر بازشناسی شخصیت و عملکرد ابومسلم خراسانی)
 - اوضاع خراسان در عهد طاهریان و صفاریان (تحولات سیاسی - نظامی، تحولات اجتماعی، مذهبی و اقتصادی)
 - میراث سامانیان در خراسان
 - خراسان در عهد غزنویان (با تأکید بر تحولات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی)
 - خراسان در عهد سلجوقی (با تأکید بر تحولات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی)

خاندان‌های بزرگ و تأثیرگذار خراسان در قرون نخستین اسلامی

خوارزمشاهیان و مغولان در خراسان (اوضاع منطقه در جریان حملات مغول تا پایان لشکرکشی هلاکو)

خراسان: ولیعهدنشین ایلیخانان (با تأکید بر تحولات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی)

اوضاع خراسان در عهد حکومت‌های محلی در قرن هشتم هجری (سربداران، آل کرت، طغای تیموریان و جانی‌قربانی‌ها)

میراث تیموریان در خراسان (تحولات فرهنگی و تمدنی: مذهب، هنر، معماری و ...)

از توس تا مشهد (روند پیدایش و اهمیت یافتن مشهد و حرم رضوی از قرون نخستین تا عهد تیموری)

تحولات سیاسی - اجتماعی و فرهنگی - تمدنی خراسان در عهد صفویان

خراسان و جهان پیرامون (آسیای مرکزی و شبه‌قاره: از آغاز تا پایان عهد صفوی، جاده ابریشم و ...)

خراسان در عهد افشاریه (مرکزیت سیاسی ایران و ...)

خراسان و تحولات منطقه‌ای در عهد قاجار (حضور بیگانگان، تجزیه خراسان بزرگ و ...)

خراسان و تحولات سیاسی ایران از مشروطیت تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

خراسان و تحولات فرهنگی - اقتصادی دوره پهلوی (نوسازی، روزنامه، مدارس، زنان و ...)

تاریخ آستان قدس رضوی

وضعیت خراسان در چهار دهه اخیر (پس از انقلاب اسلامی)

ظرفیت‌های تاریخی و گردشگری خراسان

- در فرصت‌های موجود در کلاس در اوایل ترم و در فواصل ارائه سمینار توسط دانشجویان سایر موضوعاتی که در

چارچوب سمینارهای دانشجویی مدنظر قرار نگرفته‌اند به‌عنوان موضوع تدریس مورد توجه قرار می‌گیرند.

توضیحات:

1. دانشجویان پس از انتخاب موضوع سمینار از هفته سوم یا چهارم ترم طبق برنامه تنظیم شده در ابتدای ترم گزارش خود

را در کلاس ارائه می‌دهند و گزارش کتبی آن را نیز پس از تکمیل کار در پایان ترم ارائه می‌کنند.

2. بازدید از آثار تاریخی خراسان (سفرهای دو روزه به جنوب و شرق خراسان، بازدید از آثار تاریخی شهر مشهد و

مناطق اطراف، مجموعه حرم رضوی و ...)

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و مباحثه گروهی در کلاس، ارائه سمینار توسط دانشجویان، بازدید از

موزه و مکان‌های تاریخی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	نوشتاری: - عملکردی: -	سمینار دانشجویی (ارائه شفاهی در کلاس و گزارش کتبی در پایان ترم): ۶۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- تاریخ خراسان، رجب اوسلو
- تاریخ سیاسی - اجتماعی خراسان در عهد عباسیان، التون دانیل
- مقالات یا فصول کتاب‌های مرتبط با ادوار مختلف تاریخ خراسان

منابع فرعی:

- حسین بن احمد سلامی، اخبار ولات خراسان
- احمد یعقوبی، البلدان، ترجمه محمدابراهیم آیتی
- علی بن زید بیهقی، تاریخ بیهقی
- ابو عبدالله حاکم نیشابوری، تاریخ نیشابور، ترجمه محمد خلیفه نیشابوری
- مهناج سراج جوزجانی، طبقات ناصری
- سیف بن محمد سیفی هروی، تاریخ‌نامه هرات
- معین الدین اسفزاری، روضات الجنات فی الاوصاف مدینه هرات
- حافظ ابرو، جغرافیای تاریخی خراسان در تاریخ حافظ ابرو
- محمدحسن خان اعتمادالسلطنه، مطلع الشمس
- سفرنامه خراسان (همراه با ناصرالدین شاه)، غلامحسین غفاری کاشانی
- سفرنامه خراسان و سیستان، چارلز ادوارد بیت
- هانری رنه دالمانی، سفرنامه از خراسان تا بختیاری
- عبدالحمید مولوی، آثار باستانی خراسان (۲ جلد)
- عبدالحی حبیبی، تاریخ افغانستان بعد از اسلام
- گی لسنرنج، جغرافیای تاریخی سرزمین‌های خلافت شرقی

- احمد رنجبر، خراسان بزرگ (بحثی پیرامون چند شهر از خراسان بزرگ)
- علی رزم آرا، جغرافیای نظامی ایران (خراسان)
- آلکساندر مارکوویچ بلنیتسکی، خراسان و ماوراءالنهر (آسیای میانه)
- جان ماسون اسمیت، خروج و عروج سربداران
- ایلیا پاولویچ پتروشفسکی، نهضت سربداران خراسان
- محمدمین زواری، جغرافیای تاریخی بلخ
- ابوالقاسم طاهری، جغرافیای تاریخی خراسان از نظر جهانگردان
- تاریخ خراسان جنوبی، نجیب الله رجیبی و دیگران
- کلیم الله توحیدی، حرکت تاریخی کرد به خراسان
- نقیب نقوی، فهرست مقالات مربوط به خراسان

Rocco Rante (Ed.), Greater Khorasan (History, Geography, Archaeology and Material Culture), De Gruyter, Paris, 2017.

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ آسیای مرکزی در دوره اسلامی تا پایان قرن بیستم

عنوان درس (انگلیسی): History of Central Asia in Islamic Era to the End of 20th Century:

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با جغرافیای تاریخی آسیای مرکزی و نام‌گذاری‌های آن
- آشنایی با تحولات سیاسی آسیای مرکزی بعد از ورود اسلام تا دوره معاصر
- آشنایی با تحولات دینی در آسیای مرکزی از ورود اسلام تا دوره معاصر
- شناخت پیوندهای تاریخی ایران و آسیای مرکزی در دوران بعد از اسلام تا عصر حاضر

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- درک و تحلیل ریشه‌های تاریخی وضعیت کنونی آسیای مرکزی
- توانایی تحلیل پیوستگی تاریخی ایران و آسیای مرکزی

سرفصل درس:

- طرح بحث و تبیین اهمیت تاریخی و کنونی آسیای مرکزی، معرفی منابع و چارچوب درس
- جغرافیای بحث، نام‌گذاری‌های منطقه، نقاط عطف تاریخی
- اوضاع آسیای مرکزی در آستانه ورود اسلام
- روند فتوحات مسلمانان در آسیای مرکزی
- مسلمانان و غیرمسلمانان در آسیای مرکزی در عهد اموی و اوایل عصر عباسی
- حکومت‌های ایرانی مسلمان (طاهریان، سامانیان، مأمونیان و ...) در آسیای مرکزی
- حکومت‌های مسلمان و غیرمسلمان ترک در آسیای مرکزی (قراخانیان، قراختائیان، سلجوقیان، خوارزمشاهیان)
- تحولات فرهنگی و تمدنی آسیای مرکزی تا حمله مغول
- آسیای مرکزی در عهد مغول و تیموری
- ازبکان و خان‌نشین‌های آسیای مرکزی تا قرن بیستم

- استعمار در آسیای مرکزی (قرن نوزدهم)
- روسیه در آسیای مرکزی (قرن نوزدهم و بیستم)
- آسیای مرکزی در دوره استقلال (دهه ۱۹۹۰ تا کنون)
- سیاست‌های جهانی و منطقه‌ای در آسیای مرکزی معاصر (روسیه، امریکا، چین، اروپا، هند، ایران و ...)
- پیوندهای ایران و آسیای مرکزی در دوران بعد از اسلام و چشم‌انداز آینده آن
- مسائل کنونی آسیای مرکزی

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و مباحثه گروهی در کلاس

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۳۰٪	نوشتاری: ۲۵٪ عملکردی: ندارد	۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

گیپ. اچ. آی. آر. فتوحات اعراب در آسیای مرکزی، حسین احمدی پور، تبریز، اختر شمال، ۱۳۳۶.

لاپیدوس، آیرا ام. تاریخ جوامع اسلامی (مباحث مرتبط)

کولائی. الهه، سیاست و حکومت در آسیای مرکزی

اولکات مارتابریل، «سیاست در آسیای مرکزی پس از فروپاشی امپراتوری» (مجله مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز)

منابع فرعی:

بارتولد، ترکستان نامه، کریم کشاورز، تهران، آگاه، ۱۳۶۶.

سید سجادی، سید منصور، باستان‌شناسی آسیای مرکزی، تهران، سمت، ۱۳۹۵.

حسین زاده شانه‌چی، غلامحسین، درآمدی بر تاریخ اسلام در فرارود از آغاز تا برآمدن ترکان

روزبهنی، محمد، فرحناکی، شهرام، اقدامات روسیه در آسیای مرکزی

رنه گروسه، امپراتوری صحرانوردان
ورهرام. غلامرضا، تاریخ آسیای مرکزی در دوران اسلامی
بلینسکی. آ، آسیای میانه و ماوراءالنهر
لسترنج. گی، جغرافیای تاریخی سرزمین‌های خلافت شرقی
گلی زواره. غلامرضا، جغرافیای تاریخی و سیاسی آسیای مرکزی
هاوسینگ. هانس ویلهلم، تاریخ آسیای مرکزی و جاده ابریشم
شیرازی، حبیب‌الله، ملیت‌های آسیای میانه، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه
فرای. ریچارد، بخارا دستاورد قرون وسطی، محمود محمودی، تهران، ۱۳۶۷.

Ferderick Starr, Lost Enlightenment: Central Asia's Golden Age from the Arab Conquest to Tamerlane, Princeton University Press, 2013.

Denis Sinor, Nicola Di Cosmo (Editor), Allen J Frank (Editor), Peter B Golden, The Cambridge History of Inner Asia, Cambridge University Press, 2004-2015.

Allworth, Edward; (ED); central Asia, 120 years of Russian Rule: Duke university press, 1989.

Lewis, Robert (ED); Geographical perspective on soviet central Asia; London Routledge, 1992.

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): گردشگری تاریخی و راهنمایی موزه

عنوان درس (انگلیسی): **Historical Tourism and Meusum Guidance**

نوع درس: اختیاری پیش نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با مبانی، مفاهیم و فنون مرتبط با گردشگری فرهنگی - تاریخی و موزه‌داری
- آشنایی با نقش گردشگری فرهنگی - تاریخی در توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور و مناسبات بین‌الملل با توجه به تجربیات داخلی و جهانی
- آشنایی با ظرفیت‌های ملی و منطقه‌ای گردشگری فرهنگی - تاریخی
- کسب مهارت برای راهنمایی گردشگران در مکان‌های تاریخی و موزه‌ها

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی راهنمایی تورهای گردشگری در مکان‌های تاریخی
- توانایی راهنمایی در موزه

سرفصل درس:

- تعاریف و مفاهیم (گردشگری، گردشگری فرهنگی، موزه، راهنمای گردشگری و ...)
- پیشینه و اهمیت گردشگری فرهنگی - تاریخی
- گردشگری، اقتصاد و اشتغال در ایران و جهان
- کارکردهای فرهنگی - اجتماعی گردشگری فرهنگی - تاریخی
- میراث ملموس و میراث ناملموس
- میراث جهانی و میراث ملی و روند ثبت آن‌ها
- اصول و فنون مدیریت گردشگری
- موزه و انواع آن
- اصول و فنون راهنمایی در موزه

- موزه‌های معروف ایران و جهان
- کار در موزه (۴ جلسه)
- بازدید آموزشی از مکان‌های تاریخی (۳ مورد)

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی و پرسش و پاسخ، بازدید از موزه و مکان‌های تاریخی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۵٪	۲۵٪	نوشتاری: ۳۰٪ عملکردی: ندارد	۲۰٪ (گزارش انجام گردشگری)

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت، حضور در موزه، بازدید از مکان‌های تاریخی

فهرست منابع:

منابع اصلی:

تیموتی دالن، میراث فرهنگی و گردشگری
 تیموتی دالن، میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای در حال توسعه
 لری بک و تد کیل، اصول تفسیر میراث در صنعت گردشگری
 رحیم یعقوب‌زاده، میراث و گردشگری فرهنگی

منابع فرعی:

اسماعیل قادری، مقدمه‌ای بر جغرافیای جهانگردی ایران
 کیومرث فلاحی، رفتارشناسی دیگر مردمان، تهران
 جلال نصیریان، آداب؛ الگوهای رفتاری و اخلاق حرفه‌ای در صنعت گردشگری
 رضا نوری شادمهانی، معماری ایران و جهان در سپهر فرهنگ ایران
 بهروز افخمی، مقدمه‌ای بر ارتباط باستان‌شناسی و گردشگری فرهنگی
 آذین باقرنیا، مبانی گردشگری فرهنگی
 هوشنگ اسدزاده، گردشگری و جهانگردی: گردشگری، جهانگردی، آثار و بناهای فرهنگی و تاریخی

- S. Medlik, Dictionary of Travel, Tourism and Hospitality, Oxford, Butterworth-Heinemann, 2003.
- Michiel Baud and Annelou Ypeij (Eds.), Cultural Tourism in Latin America the Politics of Space and Imagery, Leiden, Brill, 2009.
- Marianna Sigala & David Leslie, International Cultural Tourism: management, implications and cases, Oxford, Butterworth-Heinemann, 2005.
- Greg Richards & Wil Munsters (Eds.), Cultural Tourism Research Methods Oxford, CABI, 2010.
- John K. Walton (Ed.), Histories of Tourism Representation, Identity and Conflict, Clevedon, Channel View Publications, 2005.
- Yvette Reisinger & Lindsay W Turner, Cross-Cultural Behaviour in Tourism: Concepts and Analysis, Oxford, Butterworth-Heinemann, 2003.
- Razaq Raj & Kevin Griffin (Eds.), Religious Tourism and Pilgrimage Management, Oxford, CABI, 2015.

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ هنر و معماری در ایران دوره اسلامی (سمینار*)

عنوان درس (انگلیسی): History of Art and Architecture in Islamic Iran

نوع درس: اختیاری پیش نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

*درس سمینار شامل انتخاب یک موضوع توسط دانشجو برای مطالعه و ارائه گزارش شفاهی در کلاس و نیز گزارش کتبی در پایان ترم می باشد. منابع مطالعاتی دانشجو شامل مقالات و کتاب های پژوهشی در زمینه موضوع مورد نظر می باشد.

اهداف درس:

- آشنایی با خاستگاه های تاریخی هنر و معماری ایران در دوره اسلامی
- شناخت هنرهای رایج در ایران در دوره اسلامی و سیر تطور آنها تا دوران معاصر
- آشنایی با ویژگی های آثار معماری در ایران دوره اسلامی و سیر تحول آنها
- شناخت شاهکارهای هنر و معماری ایران دوره اسلامی

توانایی ها و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد:

- توانایی بازشناسی ویژگی های معماری و هنر ایرانی در دوران اسلامی
- برخورداری از دانش پایه برای معرفی آثار هنری و معماری ایران دوره اسلامی به عنوان راهنمای گردشگری و موزه

سرفصل درس:

- انتخاب موضوع سمینار دانشجویان و تدریس در محورهای زیر یا دیگر موضوعات مرتبط
- بستر تاریخی هنر و معماری ایرانی - اسلامی
- مختصات معماری ایرانی در قرون نخستین اسلامی
- تحولات معماری در عصر سلجوقی تا مغول
- ویژگی های معماری در ایران عصر ایلخانی و تیموری
- میراث معماری عصر صفویه تا قاجاریه
- معماری ایرانی و غربی در عهد قاجار و پهلوی
- تحول و تنوع مصالح ساختمانی
- سیر نقاشی در ایران دوره اسلامی

- از سفال تا چینی (سیر تحول)
- مختصات فلزکاری در ایران دوره اسلامی
- سیر بافندگی در ایران دوره اسلامی
- تعاملات هنری و معماری ایرانیان با دیگر ملت‌ها

توضیحات:

- دانشجویان پس از انتخاب موضوع سمینار از هفته سوم یا چهارم ترم طبق برنامه تنظیم شده در ابتدای ترم گزارش خود را در کلاس ارائه می‌دهند و گزارش کتبی آن را نیز پس از تکمیل کار در پایان ترم ارائه می‌کنند.
- دست کم یک بازدید از آثار معماری و هنری در مکان‌های تاریخی و موزه‌ها ضروری است.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و مباحثه گروهی در کلاس، ارائه سمینار دانشجویی، بازدید از موزه و مکان‌های تاریخی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
۲۰٪	۲۰٪	نوشتاری: - عملکردی: -	سمینار دانشجویی (ارائه شفاهی در کلاس و گزارش کتبی در پایان ترم): ۶۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت، بازدید از موزه و مکان‌های تاریخی

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- محمدیوسف کیانی، تاریخ هنر و معماری ایران در دوره اسلامی
- پرویز ورجاوند و دیگران، تزئینات وابسته به معماری ایران دوره اسلامی
- روئین پاکباز، نقاشی ایران از دیرباز تا امروز

منابع فرعی:

- فرنک چینگ و مارک یارتسومبک و ویکرامادیتیا پراکاش، آشنایی با معماری جهان
- آرتور آپهام پوپ، معماری ایران

- آگوست شوازی، تاریخ معماری
- محمد کریم پیرنیا، آشنایی با معماری اسلامی ایرانی ساختمان‌های درون‌شهری و برون‌شهری
- یعقوب آژند، نگارگری ایران، ۲ جلد
- عزت‌الله نگهبان و دیگران، پیشینه سفال و سفالگری در ایران
- حسن طلائی، هشت هزار سال سفال ایران
- دونالد ویلبر، معماری اسلامی ایران در دوره ایلخانان
- برنارد اوکین، معماری تیموری در خراسان
- ونیتا پورتر، کاشی‌های اسلامی
- میرمحمد عباسیان، تاریخ سفال و کاشی در ایران
- محمد منصور فلامکی، اصل‌ها و خوانش معماری ایرانی
- Vladimir Lukonin & Anatoly Ivanov, Central Asian Art, Ho Chi Minh City, Parkstone International, 2007.
- B. Rowland, The Art and Architecture of India: Buddhist, Hindu, Jain, Harmondsworth, 1970.
- L. Golombek and M. Subtelny (eds.), Timurid Art and Culture: Iran and Central Asia in the Fifteenth Century, Leiden, 1992.
- M.A. Dimand, Studies in Islamic Ornament. Some Aspects of Omayyad and Early Abbasid Ornament, Arts Islamica, Vol. 4. 1937.
- J.P. Losty, The Art of the Book in India, London, 1982.
- B. Gray (ed.), The Arts of the Book in Central Asia, Paris/London, 1979.
- A. Soudavar, Art of the Persian Courts: Selections from the Art and History Trust Collection, New York, 1992.
- D. Wade, Pattern in Islamic Art, New York, 1976.
- P. Brown, Indian Architecture (The Islamic Period), Bombay, 1964.
- A.H. Dani, Thatta The Islamic Architecture, Islamabad, 1982.
- D.HILL & O. GRABAR, Islamic Architecture and its Decoration 800–1500 A.D., London, 1967
- R. Nath, The History of Sultanate Architecture, New Delhi, 1978.

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): مطالعه کتیبه‌ها و اسناد و آشنایی با مراکز اسنادی

عنوان درس (انگلیسی): Archival and Manuscriptual Studies

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با اهمیت کتیبه‌ها و اسناد در مطالعات تاریخی
- آشنایی با مراکز و سایت‌های در بردارنده کتیبه‌ها و اسناد تاریخ ایران
- کسب توانایی اولیه برای شناسایی و خواندن کتیبه‌ها و اسناد

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی استفاده از آرشیوهای اسناد
- توانایی خواندن متن کتیبه‌ها و اسناد

سرفصل درس:

- تبیین اهمیت کتیبه‌ها و اسناد در مطالعات تاریخ ایران بعد از اسلام
- تعریف سند و انواع آن (یرلیغ، حکم، فرمان و ...)
- ویژگی‌های ظاهری اسناد و چگونگی شناسایی اصالت آن‌ها
- کار با سایت‌های اسنادی و بازدید از آرشیوهای سند
- خط‌شناسی اسناد موجود از دوره مغول تا دوره معاصر
- سندخوانی (۳ تا ۵ جلسه)
- انواع خطوط کتیبه‌های تاریخی (کوفی، ثلث و ...)
- تعیین اصالت کتیبه‌ها و اسناد
- کار با سایت‌های اسنادی و بازدید از آرشیوها
- کتیبه‌خوانی (۲ تا ۴ جلسه)
- فعالیت درسی: خوانش چند اسناد یا کتیبه

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و مباحثه گروهی در کلاس، کار بر روی اسناد در کلاس، بازدید از آرشیوهای اسناد و مکان‌های وجود کتیبه‌های تاریخی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
(تکالیف هفتگی / کارگاهی): ۵۰٪	-	نوشتاری: ۳۰٪	فعالیت پژوهشی (بازخوانی و
		عملکردی: ندارد	تحلیل سند و کتیبه): ۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت، بازدید از آرشیوهای اسناد و نسخه‌های خطی

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- غلامرضا فدایی، مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی
- حبیب‌الله عظیمی، اصول و مبانی نسخه‌شناسی در کتب خطی

منابع فرعی:

- جهانگیر قائم‌مقامی، مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی
- حوریه سعیدی، شیوه‌نامه دانشنامه‌شناسی
- امید رضایی، جستارهایی در سند شناسی فارسی
- حبیب‌الله فضائلی، اطلس خط تحقیق در خطوط اسلامی
- غلامرضا راه‌پیما، از الفبا تا هنر؛ شناخت انواع خطوط از آغاز تا کنون و قالب‌های آن
- جواد صفی‌نژاد، کوششی در آموزش خط سیاق
- محمدصادق میرزا ابوالقاسمی، آداب مهن‌نویسی در ایران (از ایلخانان تا پایان دوره قاجاریه)
- مجموعه‌های اسناد چاپی
- پایگاه‌های اسنادی (کتابخانه و سازمان اسناد ملی، کتابخانه آستان قدس رضوی و ...)

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ در دنیای مجازی (منابع اطلاعات و ابزارهای پژوهش)

عنوان درس (انگلیسی): History in Digital World (Sources of Information & Research Tools)

نوع درس: اختیاری پیش نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با تاریخچه، مبانی و اهمیت دنیای مجازی و آموزش الکترونیک
- آشنایی با امکانات و ظرفیت رایانه و شبکه جهانی اینترنت برای پژوهش و آموزش تاریخ
- کسب توانایی بهره گیری از امکانات دنیای مجازی در انجام پژوهش

توانایی ها و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد:

- مهارت در استفاده از رایانه و اینترنت در مطالعات تاریخی
- توانایی استفاده از منابع دیجیتال در مطالعات تاریخی

سرفصل درس:

- جایگاه و کارکرد رایانه و اینترنت در حوزه تاریخ
- انواع محتوای تاریخی در دنیای رایانه و اینترنت (سایت، وبلاگ، دانشنامه ها - ویکی پدیا و...). نرم افزارهای تخصصی و ... - تمرین
- جست و جوی تاریخی در دنیای مجازی و فنون آن - تمرین
- مسئله اعتبار در محتواهای دیجیتال - تمرین
- یادگیری و آموزش تاریخ با استفاده از امکانات دنیای مجازی - تمرین
- فرصت ها و تهدیدهای دنیای دیجیتال در زمینه تاریخ - تمرین
- امکانات پژوهش تاریخی در دنیای دیجیتال و رایانه - تمرین
- منابع تاریخی در دنیای دیجیتال (نرم افزارها، کتابخانه ها، سایت ها، فایل ها و ...) - تمرین
- روش های شناسایی منابع - تمرین
- روش های استفاده (یادداشت برداری) و ارجاع دهی - تمرین با نرم افزارهای تخصصی و فایل دیجیتال

- نرم افزارها و امکانات تنظیم مقاله (تایپ، ویرایش، پاورقی، کتاب نامه و ...) - تمرین
- ساختن وبلاگ و سایت
- ارائه کار عملی (نقد و بررسی یک پایگاه اطلاعات تاریخی، استفاده عملی از منابع دیجیتال در پژوهش های درسی خود)

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو، کار عملی با استفاده از رایانه و اینترنت در کلاس

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
(پروژه های هفتگی / کارگاهی): ٪۶۰	-	نوشتاری: -	پروژه پایانی (ارائه کار مبتنی
		عملکردی: -	بر شبکه و نرم افزار): ٪۴۰

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت، تمامی مباحث با استفاده از رایانه و ارائه مثال تدریس می شود. کلاس در کارگاه رایانه برگزار می شود و یا دانشجویان رایانه شخصی به همراه دارند.

فهرست منابع:

منابع اصلی:

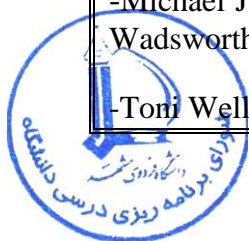
- داریوش نوروزی و عباس رضوی، مبانی طراحی آموزشی، تهران
- روح اله صفری و علی اکبر تشکری، بررسی تأثیر اینترنت بر آینده رشته تاریخ (مقاله)
- نرم افزارهای تخصصی: تاریخ ایران اسلامی، تاریخ اسلام، جغرافیای جهان اسلام و ...

منابع فرعی:

- تابان خواجه نصیری، وبلاگ نماد تاریخ شفاهی و فولکلور اینترنتی (مقاله)
- میرهادی حسینی، تاریخ در اینترنت (۱۸ مقاله)
- _____، آموزش تاریخ در اینترنت (مقاله)

-Michael J. Galgano et al. Doing History: Research and Writing in the Digital Age, Boston, Wadsworth, 2007

-Toni Weller, History in the Digital Age, Routledge, 2013

-Daniel J. Cohen et al., Digital History: A Guide to Gathering, Preserving, and Presenting the Past on the Web, University of Pennsylvania Press, 2006

-John F. Lyons, Teaching History Online, New York, Routledge, 2009

-Arthur Tatnall & Bill Davey (Eds.), Reflections on the History of Computers in Education, Springer, 2014

-T. Mills Kelly, Teaching History in the Digital Age, The University of Michigan, 2013

-Dennis Trinkle, Writing, Teaching and Researching History in the Electronic Age, New York, Routledge, 2015

-Claire Howell Major, Teaching Online, a guide to theory, research and practice, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 2015

-Joanna Wojdon (Ed.), E-teaching History, Newcastle, Cambridge Scholars Publishing, 2015

منابع مطالعاتی:

www.tarikhonline.com

-<http://www.tarikhirani.ir>

-<https://library.aqr.ir>

-<http://www.lib.ir>

-<http://www.noorlib.ir>

-<http://www.noormags.ir>

-www.lib.ir/library

-<http://www.nlai.ir>

-<https://cudl.lib.cam.ac.uk>

-<https://www.wdl.org/en>

-<https://www.loc.gov>

-<https://www.delhipedia.com>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ کاربردی

عنوان درس (انگلیسی): Applied History

نوع درس: اختیاری
پیش نیاز: دارد ○ ندارد ●
عنوان پیش نیاز: -
تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با زمینه‌های مختلف کاربردی و شغلی رشته تاریخ
- کسب مهارت‌های اولیه برای کاربردی کردن آموزش‌های تاریخی

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی شناسایی فرصت‌های شغلی متناسب با تحصیل در رشته تاریخ
- توانایی استفاده از آموخته‌های تاریخی در زمینه‌های مختلف

سرفصل درس:

- بررسی مفهوم و تاریخچه کارآفرینی و نوآوری
- بررسی مفهوم تاریخ کاربردی و جایگاه آن در ایران و جهان
- شناسایی، مطالعه و بررسی وجوه کاربردی رشته تاریخ در تجربیات جهانی
- مهارت‌های حرفه‌ای یک پژوهشگر تاریخ در حوزه‌های پژوهشگری، تنظیم گزارش‌های تاریخی و نوشتن متون تاریخی
- ارائه سخنرانی‌های عمومی و حرفه‌ای در موضوعات تاریخی
- ارائه مشاوره‌های تاریخی به دولتمردان و سیاستمداران و برنامه ریزان جامعه
- ارزیابی رویدادهای جامعه در حوزه‌های سیاسی و روابط بین‌الملل، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی با اتکا بر دانش تاریخی
- مفهوم مطالعات میان‌رشته‌ای (Interdisciplinary) و جایگاه تاریخ در آن
- بررسی نقش تاریخ در مطالعات آینده‌نگری و آینده‌پژوهی
- فعالیت‌های مرتبط با تاریخ در مؤسسات دولتی و غیردولتی مرتبط با رشته تاریخ (از جمله وزارت امور خارجه، مراکز اسنادی، موزه‌ها، میراث فرهنگی، موزه‌ها، رسانه‌ها، مراکز نشر)

- چگونگی استفاده از دانش و مهارت‌های حرفه‌ای تاریخ در ارتقا فعالیت‌های اجرایی در مؤسسات دولتی، نظامی و نیز مؤسسات غیردولتی و تدوین تاریخ سازمانی
 - کاربرد و فنون تاریخ شفاهی
 - چگونگی به کارگیری توانمندی دانش‌آموختگان رشته تاریخ در فعالیت‌های حرفه‌ای مانند: ویراستاری، مترجمی، داستان‌نویسی، کتابداری، موزه‌داری، گردشگری، هتلداری
 - کسب و کارهای مرتبط با رشته تاریخ
 - کاربرد تاریخ در فعالیت‌های فناوری
 - وجوه مختلف کاربرد دانش تاریخ برای سفارش‌های شخصی مانند خاطرات‌نویسی، حفظ و انتشار اسناد خانوادگی، سازمان‌دهی مجموعه‌های تاریخی مانند مجموعه‌های عکس و ...
 - دانش‌آموختگان موفق رشته تاریخ در حوزه کسب و کار مرتبط با دانش تاریخ
 - کاربرد دانش و مهارت‌های حرفه‌ای تاریخی در رسانه‌های ارتباط جمعی
- توضیحات:
- حضور در مراکز مرتبط با اشتغال دانش‌آموختگان تاریخ (دست کم ۴ نوبت)

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو، کار عملی با حضور در مراکز مرتبط با حوزه‌های شغلی مطرح شده در سرفصل‌ها، انجام پروژه تاریخ شفاهی نمونه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
(پروژه‌های هفتگی / کارگاهی): ۴۰٪	آزمون میان‌ترم یا پایانی (به تشخیص مدرس): ۲۰٪	نوشتاری: ۳۰٪	پروژه پایانی (ارائه سمینار مبتنی مطالعه و تجربه در یکی از زمینه‌های شغلی مرتبط با تاریخ): ۴۰٪
		عملکردی: ندارد	

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت، امکان حضور در مراکز دارای مشاغل مرتبط با رشته تاریخ (کارآموزی)

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- دراکر، پیتر، نوآوری و کارآفرینی
- مبارکی، محمدحسن و امیرمحمد کلابی، روزا مهرابی، لگوهای تصمیم‌گیری کارآفرینان: روش‌ها، چارچوب‌ها و نقشه‌های ذهنی (رویکرد کیفی)
- بوکوویتز، ونديآر؛ و روئال. ویلیامز، مدیریت دانش کاربردی
- کاظمی، مهدی، مدیریت گردشگری

منابع فرعی:

- خنیفر، حسین، کارآفرینی در نظام ارزشی
- فیض بخش، علیرضا، کارآفرینی عمومی
- استین و دیویس، دیوید برون و سوزان، کارآفرینی اجتماعی
- بروکس، آرتور، کارآفرینی اجتماعی رویکردی نوین به ایجاد کسب‌وکار اجتماعی
- استروالدر، الکساندر و ایو پیگنیور، خلق مدل کسب‌وکار
- کلی، تام و دیوید، خودباوری در خلاقیت
- اولت، بیل، راه‌اندازی کسب‌وکار
- کلارک، تیم و الکساندر استروالدر و ایو پیگنیور، مدل کسب‌وکار شما
- تاپینگ، شارون و دیوید دووان، استیفن بوشارد تاریخ شفاهی به عنوان ابزاری کلاسی: یادگیری نظریه مدیریت در بررسی سیر توسعه سازمان
- خداداد حسینی، سید حمید و شهریار عزیزی، حسین میرحسینی، کسب و تجارت الکترونیکی: رویکردی مدیریتی
- رامپولا، مری لین، راهنمای نگارش تاریخ
- زرعی متین، حسن، خلاقیت و نوآوری (مقاله)
- حاجیانی، ابراهیم، آینده پژوهی مبانی اصول و روش‌ها
- Sommer, B. W. 2015, Practicing Oral History in Historical Organizations, Routledge, New York.
- Wadhvani, R. D., Galvez-Behar, G., Mercelis.J., Guagnini, A. 2017, 'Academic entrepreneurship and institutional change in historical perspective', Journal Management & Organizational History, vol.12, no.3, pp. 175-198.
- Barnhart, T.A. 1999, 'Serving Many Masters: A Perspective on Integrating Knowledge and Skills in Applied History', The Public Historian, vol. 21, no. 3, pp. 55-165.

-Barnhart, T.A., & Reid, D.R. 2010, 'Theory and Practice in Applied History: A Collections-Based Curriculum at Eastern Illinois University', A Journal for Museum and Archives Professionals, vol. 6, no. 4. pp. 239-256.

منابع مطالعاتی:

https://www.mq.edu. /centres/centre-for-applied-history
کوارری در سیدنی در استرالیا Macquarie university

http://en.histoire.umontreal.ca/programs/graduate-programs/new-ma-in-history-
مونتreal کانادا دانشگاه

http://www.lvc.edu/academics/programs-of-study/applied-history
کالج لبنانون در انگلستان

http://www.csu.edu.au/handbook/subjects/HST307.html
دانشگاه چارلز استوارت در استرالیا

https://historyarthistory.gmu.edu/courses/hist685/course_sections/34582

http://www.oral-history.ir
کالج علوم انسانی و اجتماعی در دانشگاه جورج میسون در ایالات متحده آمریکا

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): نقد و بررسی متون تاریخی (ایران بعد از اسلام)

عنوان درس (انگلیسی): Critical Review of Historical Texts (Islamic Iran)

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با انواع نقد متن و اصول آن
- کسب توانایی نقد متون تاریخی مرتبط با تاریخ ایران بعد از اسلام

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی مطالعه انتقادی متون تاریخ ایران بعد از اسلام
- توانایی خوانش و درک معنی متون تاریخ ایران بعد از اسلام

سرفصل درس:

- تعریف نقد و اهمیت آن در مطالعات تاریخی
- نقد، انواع و روش‌های آن (نقد درونی و بیرونی، ...)
- تاریخچه نقد متون در تاریخ ایران، اسلام و جهان (بررسی نمونه‌های تاریخی)
- جایگاه نقد در مکاتب تاریخ‌نگاری و آراء فیلسوفان تاریخ
- بررسی متون تاریخ ایران بعد از اسلام از دوره‌های مختلف براساس روند زمانی (دست کم ۱۰ جلسه)
- تمرین و بررسی در کلاس
- ارائه کار

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو، کار عملی بر روی متون در کلاس، بررسی متن‌های هفتگی (پس از دو سه جلسه نخست که به مباحث نظری و تمرین اختصاص می‌یابد، هر هفته متنی برای نقد در اختیار دانشجویان

گذاشته می شود تا برای جلسه بعد روی آن کار کنند و برای ارائه در جلسه بعد آماده نمایند. در جریان ارائه دانشجویان نکات مرتبط با اصول نقد توسط مدرس مطرح و مورد تأکید قرار می گیرد.

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
پروژه‌های هفتگی / کارگاهی: ۴۰٪	پیرامون مباحث نظری نقد متون: ۲۰٪	نقد متن: ۲۰٪	بررسی و نقد یک متن تاریخی: ۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، نرم افزارهای متون تاریخی

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- رولان بارت، نقد و حقیقت
- کاترین بلزی، عمل نقد
- نمونه متون تاریخ ایران بعد از اسلام

منابع فرعی:

- عبدالحسین زرین کوب، تاریخ در ترازو
- علیرضا ملایی توانی، درآمدی بر پژوهش در تاریخ (مباحث مرتبط با منابع و نقد)
- مایکل استفورد، درآمدی بر تاریخ پژوهی (مباحث مرتبط با منابع و نقد)
- بابک احمدی، ساختار و تأویل متن
- دیوید کوزنز هوی، ادبیات، تاریخ و هرمنوتیک فلسفی
- تری ایگلتون، پیش درآمدی بر نظریه ادبی
- رابین کالینگوود، مفهوم کلی تاریخ (مباحث مرتبط)
- جولیا اسکات میسمی، تاریخ نگاری فارسی
- اشپولر و دیگران، تاریخ نگاری در ایران
- مجله «متن پژوهی ادبی»، دانشگاه علامه طباطبایی (<http://ltr.atu.ac.ir>)
- Michael J. Galgano, J. Chris Arndt, Raymond M. Hyser, Doing History Research and Writing in the Digital Age, Boston, Wadsworth, 2007
- James Thorpe, Principles of Textual Criticism, Huntington Library, 1979
- Janet Levarie Smarr (ed.), Historical Criticism and the Challenge of Theory, University of Illinois Press, 1993

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): مکاتب تاریخ‌نگاری (با تأکید بر تاریخ‌نگاری اسلامی - ایرانی)

عنوان درس (انگلیسی): Schools of Historiography with Emphasize on Islamic - Iranian Historiography

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با مفهوم مکتب در تاریخ‌نگاری و مکاتب تاریخ‌نگاری در جهان، اسلام و ایران
- شناخت مکاتب تاریخ‌نگاری عصر حاضر و ویژگی‌های آن‌ها

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی تجزیه و تحلیل ویژگی‌های مکاتب مختلف تاریخ‌نگاری
- توانایی بازشناسی جریان‌های تاریخ‌نگاری در ایران و جهان در عصر حاضر

سرفصل درس:

- مکتب، سنت، گفتمان، پارادایم و ... (تعاریف، ویژگی‌ها، مرزبندی و ...)
- تاریخ‌نگاری و تاریخ‌نگری
- انواع دسته‌بندی‌ها در حوزه تاریخ‌نگاری (جغرافیایی، ایدئولوژیک، قومی، ملی و ...)
- تاریخ‌نگاری در دنیای باستان
- تاریخ‌شناسی مسلمانان (شناسایی مبانی و اجزای نظام‌های علمی مرتبط با شناخت گذشته در تمدن مسلمانان از گذشته تا اکنون)
- جایگاه علم تاریخ در طبقه‌بندی علوم در فرهنگ و تمدن اسلامی
- تاریخ‌نگاری مسلمانان (جغرافیایی، دودمانی، مذهبی و ...)
- تاریخ‌نگاری در غرب پیش از دوران جدید (مشیت‌گرا، کلیسایی، ...)
- سیر تاریخ‌نگاری در غرب در دوران مدرن (تاریخ‌نگاری رمانتیستی، پوزیتیویستی، آنال، ظهور دغدغه‌های میان‌رشته‌ای، تاریخ‌گرایی، کلیومتریک یا اقتصادسنجی، تاریخ‌خرد، تاریخ‌فمینیستی، تاریخ‌نو (تاریخ‌نگاری نوین ایالات متحده)، تاریخ‌نگاری چپ‌نو، مکتب ویسکانسین، روان-تاریخ (تاریخ‌نگاری روانکاوانه)، تاریخ‌نگاری سوبالترن / فرودستان و ...)

-تاریخ نگاری پست مدرن

-جریان های تاریخ نگاری در ایران از گذشته تا حال

-تاریخ نگاری های رایج کنونی در ایران و جهان

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو، مطالعه هفتگی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
مطالعه هفتگی و شرکت در مباحث کلاس: ۳۰٪	۳۰٪	۴۰٪	-

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- حسینعلی نوذری، فلسفه تاریخ (روش شناسی و تاریخ نگاری)
- کیث جنکینز، بازاندیشی تاریخ
- آئینهنوند، صادق، علم تاریخ در گسترده تمدن اسلامی
- علیرضا ملائی توانی، گذری بر جریان ها و مکاتب مهم تاریخ نگاری غرب (مقاله)

منابع فرعی:

- عبدالحسین زرین کوب، تاریخ در ترازو: درباره تاریخ نگری و تاریخ نگاری
- رایینسون، چیس اف، تاریخ نگاری اسلامی
- سید صادق سجادی و هادی عالم زاده، تاریخ نگاری در اسلام
- چیس. اف. رایینسون، تاریخ نگاری اسلامی، ترجمه محسن الویری
- فرانتس رزونتال، تاریخ نگاری اسلامی
- رمضان زین العابدینی، تاریخ نگاران و تاریخ نگاری در اسلام
- جولی اسکات میشمی، تاریخ نگاری ایرانی-اسلامی
- حسینعلی نوذری، صورت بندی مدرنیته و پست مدرنیته، بسترهای تکوین تاریخی و زمینه های تکامل اجتماعی
- دنیس اسمیت، برآمدن جامعه شناسی تاریخی

- گری ج. همیلتون، تاریخ‌نگاری و جامعه‌شناسی
- پل ادواردز، فلسفه تاریخ، ترجمه جواد سالکی
- رابین کالینگوود، مفهوم کلی تاریخ
- کارل پوپر، فقر مکتب تاریخی گرای
- فرنان برودل، سرمایه‌داری و حیات مادی
- هادی التیمومی، تاریخ مباحث نظری در تاریخ (بررسی مکاتب تاریخ‌نگاری انسان‌گرا و خردگرا (مقاله))
- داریوش رحمانیان و دیگران، گفت‌وگو: مکاتب تاریخ‌نگاری ایران معاصر
- ذیل کلیدواژه تاریخ‌نگاری در <http://www.noormags.ir>
- Giambattista Vico, *The New Science*, Tr. Thomas Goddard Bergin & Max Harold Fisch, New York, Ithaca, 1948
- Michael Bentley, *Companion to Historiography*, New York, Taylor & Francis, 2006
- Benedetto Croce, *Theory & History of Historiography*, Tr. Douglas Ainslie, London, George G. Harrap & CO. LTD., 1921
- J. B. Bury, *the Idea of Progress an inquiry into its origin and growth*, London, McMillan, 1921
- Georg G. Iggers, *Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to the Postmodern Challenge*, Wesleyan University Press, 1997
- _____, *New Directions in European Historiography*, Wesleyan University Press, 1984
- Donald M. MacRaild & Avram Taylor, *Social Theory and Social History*, New York, Palgrave McMillan, 2004
- Johann Gottfried Herder, *Another Philosophy of History*, Tr. Ioannis D. Evrigenis & Daniel Pellerin, Indianapolis, 2004
- Johann Gottfried Herder, *Reflections on the Philosophy of the History of Humankind*, Tr. Frank E. Manuel, Chicago, the University of Chicago Press, 1968
- Friedrich Meinecke, *Historism the rise of a new historical outlook*, Tr. J. E. Anderson, London, Routledge & Kegan Paul, 1972
- Hyden White, *Metahistory: the historical imagination in nineteenth-century Europe*, John Hopkins University, 1973
- E.P. Thompson, *the Poverty of Theory*, Merlin Press, London, 1995
- Historiography and Historicism in <https://scholar.google.com>

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): اصول و فنون آموزش تاریخ

عنوان درس (انگلیسی): Teaching History; Principals & Techniques

نوع درس: اختیاری پیش نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش نیاز: -
تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با اصول، روش ها و ابزارهای یاددهی - یادگیری تاریخ
- مهارت آموزی برای آموزش تاریخ

توانایی ها و شایستگی هایی که درس پرورش می دهد:

- توانایی تدریس تاریخ در مدارس
- توانایی تهیه طرح درس
- توانایی استفاده از ابزارهای آموزشی در تدریس تاریخ

سرفصل درس:

- تبیین اهمیت آموزش تاریخ از جهت شغلی و تأثیرگذاری فرهنگی - اجتماعی
- آموزش رسمی و غیررسمی تاریخ
- آموزش تاریخ در سطوح مختلف تحصیلی از مدرسه تا دانشگاه (شبهات ها و تفاوت ها)
- ضرورت های آمادگی برای آموزش تاریخ
- مراحل تدریس (مرور کلی)
- تهیه طرح درس (کلی و روزانه) براساس کتاب های درسی تاریخ
- ارائه طرح درس توسط دانشجویان و بررسی در کلاس
- انواع روش های آموزش تاریخ (سخنرانی، پرسش و پاسخ، ...) و ویژگی های هر یک
- ویژگی های کلاس درس تاریخ
- ابزارهای آموزش تاریخ با تکیه بر فناوری های نوین (پاورپوینت و ...)
- تهیه پاورپوینت توسط دانشجویان براساس محتوای کتاب های درسی برای یک جلسه تدریس
- تمرین تدریس توسط دانشجویان براساس محتوای کتاب های درسی تاریخ

- روش‌ها و ابزارهای ارزیابی از آموخته‌های یادگیرندگان
 - بازدید از کلاس درس تاریخ در مدارس (تمرین دبیری)
 - نمایش فیلم از تدریس تاریخ
- توضیحات:
- حضور در کلاس درس تاریخ در مدارس، ارائه تدریس نمونه در کلاس

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو، حضور در کلاس درس تاریخ در مدارس

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
۳۰٪ - تهیه طرح درس: ۱۰٪	۲۰٪	۲۰٪	ارائه تدریس: ۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، هماهنگی با آموزش و پرورش برای حضور در کلاس درس مدارس

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- نصرالله صالحی (به کوشش)، راهکارهای آموزش تاریخ
- امان‌الله صفوی، کلیات روش‌ها و فنون تدریس (متن کوتاه شده همراه با الگوهای جدید تدریس)
- مجله رشد آموزش تاریخ

<http://www.roshdmag.ir/fa/roshdmagazines/takhasosifaslnameh/humanities/historicroshd>

منابع فرعی:

- کتاب‌های درسی تاریخ دوره دبیرستان <http://history-dept.talif.sch.ir>
- آلن بوث، آموزش تاریخ در دانشگاه، محسن علوی‌پور، تهران، سمت، ۱۳۹۴
- دیوید کار و دیگران، روش‌های تدریس پیشرفته، ترجمه هاشم فردانش، تهران، کویر، ۱۳۹۳
- حسن شعبانی، روش تدریس پیشرفته، تهران، سمت، ۱۳۹۳
- بروس جویس و دیگران، الگوهای یادگیری: ابزارهایی برای تدریس (با اصلاحات)، ترجمه محمود مهرمحمدی و دیگران، تهران، سمت، ۱۳۹۵

- Alan S. Marcus et al., Teaching History with Museums: Strategies for K-12 Social Studies, New York, Routledge, 2012
- T. Mills Kelly, Teaching History in the Digital Age (Digital Humanities), University of Michigan Press, 2013
- Jan Philipps, Teaching History: Developing as a Reflective Secondary Teacher, SAGE Publication Ltd., 2008
- Hillary Cooper, Teaching History Creativity, New York / London, Routledge, 2013
- S. K. Kochhar, Teaching of History, Sterling Publisher Private Limited, 2005
- Alison Kitson et al., Teaching and Learning History 11-18 (Understanding the Past), MacGraw Hill Education, 2011
- James Arthur et al., Issues in Teaching History, Routledge, 2000
- Martin Hunt, A Practical Guide to Teaching History in Secondary School, Routledge, 2007

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): **تاریخ اقتصادی ایران در دوره اسلامی (سمینار*)**

عنوان درس (انگلیسی): **Economic History of Iran in Islamic Era**

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

*درس سمینار شامل انتخاب یک موضوع توسط دانشجو برای مطالعه و ارائه گزارش شفاهی در کلاس و نیز گزارش کتبی در پایان ترم می‌باشد. منابع مطالعاتی دانشجو شامل مقالات و کتاب‌های پژوهشی در زمینه موضوع مورد نظر می‌باشد.

اهداف درس:

- آشنایی با روند کلی تحولات اقتصادی ایران در دوران بعد از اسلام
- شناخت عوامل تأثیرگذار بر زندگی اقتصادی در ایران در دوران بعد از اسلام
- آشنایی با شیوه‌های تولید و معیشت در ایران بعد از اسلام و تحولات آن‌ها
- آشنایی با اقتصاد سیاسی در ایران بعد از اسلام

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی تحلیل سیر تاریخ اقتصادی ایران بعد از اسلام
- توانایی بازشناسی ریشه‌های تاریخی وضعیت اقتصادی - اجتماعی کنونی جامعه ایران

سرفصل درس:

- انتخاب موضوع سمینار دانشجویان و تدریس در محورهای زیر یا دیگر موضوعات مرتبط
- ارزیابی تشخیصی، ارائه چارچوب درس و بررسی منابع
- بسترهای زندگی اقتصادی در تاریخ ایران بر مبنای ویژگی‌های جغرافیایی
- زمین، آب و کشاورزی
- سیر تحول مالکیت ارضی از ورود اسلام تا دوره معاصر
- دامداری و کوچ‌نشینی
- تاریخ مالیات در ایران بعد از اسلام تا دوره معاصر
- سیر تجارت و بازرگانی داخلی و خارجی
- راه‌ها و مسیرهای ارتباطی، حمل و نقل

- حرفه‌ها و صنایع
 - وضعیت تشکیلات صنفی
 - نظام پولی
 - حکومت و اقتصاد
 - رابطه دین و اقتصاد در تاریخ ایران
 - صادرات و واردات در دوره‌های مختلف تاریخی
 - جایگاه نفت در تاریخ اقتصادی ایران
- توضیحات:

- دانشجویان پس از انتخاب موضوع سمینار از هفته سوم یا چهارم ترم طبق برنامه تنظیم شده در ابتدای ترم گزارش خود را در کلاس ارائه می‌دهند و گزارش کتبی آن را نیز پس از تکمیل کار در پایان ترم ارائه می‌کنند.

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو، ارائه سمینار دانشجویی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
٪۲۰	٪۲۰	-	ارائه شفاهی در کلاس و گزارش کتبی در پایان ترم: ٪۶۰

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- لمبتون. آ. ک، مالک و زارع در ایران
- عیسوی. چارلز، تاریخ اقتصادی ایران (دوره قاجار)
- رودی مته و دیگران، تاریخ پولی ایران از صفویه تا قاجاریه
- فلور. ویلم، تاریخچه مالیاتی ایران از صفویه تا پایان قاجاریه
- کاتوزیان، محمدعلی همایون، اقتصاد سیاسی ایران

منابع فرعی:

- دوره تاریخ ایران کمبریج (جلدهای مرتبط با تاریخ ایران بعد از اسلام تا انقلاب اسلامی)
- لمبتون. آ. ک، تداوم و تحول در تاریخ میانه ایران
- لمبتون. آ. ک، اصلاحات ارضی در ایران
- خسروی. خسرو، نظام بهره‌برداری از زمین در ایران
- سلطانیان، ابوطالب، نظام زمین‌داری و کشاورزی در دوره صفویه
- پطروشفسکی، کشاورزی و مناسبات ارضی در ایران عهد مغول
- پطروشفسکی، تاریخ اجتماعی - اقتصادی در دوره مغول
- ویلسون، کریستی، تاریخ صنایع دستی ایران
- فوران، جان، مقاومت شکننده (تاریخ تحولات اجتماعی ایران از صفویه تا انقلاب اسلامی)
- رجائی، غلامعلی، کمپانی هند شرقی انگلیس در ایران دوره زند
- کیوان، مهدی، پیشه‌وران و زندگی صنفی آنان در عهد صفوی
- کوزنتسوا. ن. آ. اوضاع سیاسی اقتصادی ایران در پایان سده هیجدهم تا نیمه نخست سده نوزدهم
- محبوبی اردکانی، تاریخ مؤسسات تمدنی جدید در ایران
- لیلاز، سعید، موج دوم، تجدیدسازی آمرانه در ایران: تاریخ برنامه‌های عمرانی سوم تا پنجم
- حیات اقتصادی ایرانیان در دوره مشروطه، سمیه توحیدلو
- سعیدی، علی و کشاورز نژاد، شهلا، تاریخ بازار سرمایه ایران: ۱۳۱۵-۱۳۶۷
- بهرامی، تقی، تاریخ کشاورزی ایران
- باقری زنونز، ابراهیم، تاریخ تحولات علوم کشاورزی ایران (از دوره باستان تا عصر حاضر)

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ در فیلم، سینما و تلویزیون

عنوان درس (انگلیسی): History in Film, Cinema and TV

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

اهداف درس:

- آشنایی با پیشینه و عرصه پیوند تاریخ با فیلم، سینما و تلویزیون
- شناخت فرصت‌ها و چالش‌های موجود در پیوند تاریخ با فیلم، سینما و تلویزیون
- آشنایی با زمینه‌های شغلی موجود برای دانش‌آموختگان تاریخ و ضرورت‌های آن

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی نقد فیلم‌های تاریخی
- توانایی اولیه نوشتن فیلم‌نامه براساس موضوعات تاریخی
- توانایی مشارکت در تهیه فیلم‌های تاریخی

سرفصل درس:

- پیوندهای تاریخی فیلم، سینما و تلویزیون با حوزه تاریخ
- آشنایی با چگونگی پدیداری و ورود فیلم و سینما در ایران از دوره قاجاریه
- کارکردهای فیلم، سینما و مستندهای تاریخی در اشاعه و آموزش تاریخ
- شناخت فواید و آسیب‌های عرصه فیلم و سینما در تاریخ‌شناسی
- کاربرد رسانه‌های تصویری در بازسازی رخداد‌های تاریخی
- تأثیر وضعیت سیاسی - اجتماعی و فرهنگی بر فیلم‌های تاریخی
- آشنایی با آغاز تولید فیلم‌های تاریخی در تاریخ سینمای ایران (اهداف، انگیزه‌ها و نتایج)
- بررسی فیلم‌های تاریخی در انتقال داده‌های تاریخی، صحت یا انحراف، سانسور و ...
- بررسی چگونگی حضور تاریخ‌دانان و استفاده از منابع صحیح در عرصه فیلم و سینما در ایران
- اصول و قواعد فیلم‌نامه‌نویسی (فیلم تاریخی)

- بررسی فیلم‌های تاریخی
- زمینه‌های شغلی عرصه فیلم و سینما برای دانش‌آموختگان تاریخ
- مهارت‌های لازم برای حضور اهل تاریخ در عرصه فیلم و سینما

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو، تماشا و نقد فیلم تاریخی

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
بررسی فیلم در کلاس ۲۰٪	۳۰٪	۲۵٪	نقد یک فیلم یا مجموعه تلویزیونی تاریخی: ۲۰٪

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، فیلم‌های تاریخی

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- تاریخ سینمای ایران از آغاز تا سال ۱۳۵۷، مسعود مهربانی
- 101 نکته درباره فیلم‌نامه‌نویسی، الکسیس نیکی
- نویسندگی برای سینما و تلویزیون، کریگ بتی و زارا والدیک
- فیلم ساختن، سیدنی لومت
- منابع فرعی:
- تاریخ سینما، دیوید برودل
- رسانه‌ها و محیط‌های آموزشی - یادگیری
- ارتباطات جمعی و رشد ملی، نقش روزنامه، رادیو، فیلم، تلویزیون و سایر وسایل ارتباطی جمعی در تحولات اجتماعی
- رسانه‌ها و نمادها، دیوید اولسون
- رسانه‌های آموزشی، شناسایی تولید و کاربرد، محمدحسن امیر تیموری
- سینمای بعد از انقلاب، عباس شیرمحمدی
- فیلم‌شناخت ایران از ۱۳۰۹-۱۳۴۰، غلام حیدری

- صنعت سینما در ایران، حبیب‌الله نصیری فر
- مجلات فرهنگ و زندگی، فیلم، سینما و ادبیات، فیلم‌نگار، دنیای تصویر
- فیلم‌ها و مجموعه‌های تاریخی شاخص ایرانی و خارجی
- فیلم‌نامه‌ها (آثار بیضایی، کیارستمی و ...)
- گفت‌وگو با سینماگران (مصاحبه، حضور در کلاس و ...)

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): تاریخ تحولات مرزهای ایران از عصر ساسانی تا دوره معاصر (سمینار)*

عنوان درس (انگلیسی): History of Borders of Iran from Sasanians to contemporary Era

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲

*درس سمینار شامل انتخاب یک موضوع توسط دانشجو برای مطالعه و ارائه گزارش شفاهی در کلاس و نیز گزارش کتبی در پایان ترم می‌باشد. منابع مطالعاتی دانشجو شامل مقالات و کتاب‌های پژوهشی در زمینه موضوع مورد نظر می‌باشد.

اهداف:

- آشنایی با تطور مفهوم مرز از گذشته تا حال و واژگان مرتبط
- شناخت مبانی شکل‌گیری مرزها در تاریخ ایران دوره اسلامی و علل تحولات مرزی
- آشنایی با چگونگی شکل‌گیری مرزهای ایران در دوره معاصر و قراردادهای مرزی

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی بازشناسی مرزهای سیاسی و فرهنگی ایران در گذر تاریخ
- توانایی تحلیل وضعیت مرزهای کنونی ایران بر مبنای تحولات تاریخ

سرفصل درس:

- شناخت مفاهیم مربوط به مرز، انواع مرز، تاریخچه جهانی مرز و تحولات مربوط به آن
- کارکردها و اهمیت مرز در زندگی بشری
- مرزهای ایران در گذر از دوره ساسانی به دوره اسلامی
- عوامل شکل‌دهنده مرزهای ایران در دوره‌های مختلف تاریخی
- مفهوم ایران و مرزهای آن در دوره باستان (با تأکید بر دوره ساسانی)
- مفهوم و کارکرد مرز در ایران در قرون نخستین اسلامی (دوره خلفا و حکومت‌های محلی)
- مرزهای ایران در دوره‌های غزنوی تا تیموری
- تحولات مرزی ایران از صفویه تا قاجاریه
- تحولات جهانی و تحولات مرزهای ایران پس از دوره قاجار تا عصر حاضر
- پیمان‌ها، معاهدات و قراردادهای مرزی در تاریخ معاصر ایران

-مسئله جمعیت‌های سرحدی قومیت و نقش آن در شکل‌گیری تحولات مرزی ایران در گذر تاریخ

روش یاددهی - یادگیری:

تلفیقی از روش‌های سخنرانی، پرسش و پاسخ و گفتگو

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان‌ترم	آزمون نهایی	پروژه
%۲۰	%۲۰	-	ارائه شفاهی در کلاس و گزارش کتبی در پایان ترم: %۶۰

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

تاریخچه مرز و مرزبانی در ایران، حسن رضا قیطاسی

مجموعه عهدنامه‌های تاریخی ایران از باستان تا عصر پهلوی، مجموعه اسناد وزارت امور خارجه

از مرز چه می‌دانید، سرهنگ نظام سلطانی

منابع فرعی:

تحلیل ژئوپلیتیکی مرز ایران و عراق و تأثیر آن بر امنیت ملی

ژئوپلیتیک و سیاست خارجی ایران، جواد اطاعت

ژئوپلیتیک قفقاز و سیاست خارجی ایران، محمدحسین افشردی

ژئوپلیتیک جدید ایران، سید عطا تقوی اصل، تهران

بررسی اختلافات مرزی ایران و عراق، اصغر جعفری ولدانی

تحولات مرزی و نقش ژئوپلیتیکی آن در خلیج فارس، اصغر جعفری ولدانی

اطلس مرزهای ایران، سازمان جغرافیایی

اطلس تاریخی ایران، سازمان نقشه‌برداری

اطلس تاریخی ایران، دانشگاه تهران

کشورها و مرزها در منطقه ژئوپلیتیک خلیج فارس، پیروز مجتهدزاده

مجموعه مقالات همایش مرز، ۲ جلد
قومیت و قوم‌گرایی در ایران، مجید احمدی
شناسایی مرزهای ایران، غلامرضا رضایی
جغرافیای سیاسی ایران، محمدرضا حافظ‌نیا
جغرافیایی مرز با تأکید بر مرزهای ایران، محمد اخباری و دیگران
جغرافیای جزایر ایرانی در خلیج فارس، عیسی گلوردی
نظام حقوقی دریای خزر، عباس ملکی
سرگذشت بلوچستان و مرزهای آن، امان‌الله جهانبانی
مرزهای ایران و شوروی، امان‌الله جهانبانی
معاهدات و قراردادهای تاریخی دوره قاجاریه، غلامرضا طباطبایی مجد

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): زبان خارجی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۱)، (۲)، (۳)

عنوان درس (انگلیسی): Foreign Language With Focus on Translation of Historical Texts(1, 2, 3)

نوع درس: اختیاری پیش‌نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش‌نیاز: -

تعداد واحد: ۲ (هر درس) نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲ (هر درس)

اهداف درس:

- آشنایی با اصول، فنون ترجمه
- کسب مهارت ترجمه متون ساده تاریخی از زبان خارجی
- کسب توانایی گفت‌وگو در کلاس و درک فیلم تاریخی به زبان خارجی

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی درک مفهوم متون مرتبط با تاریخ ایران به زبان خارجی
- توانایی استفاده از متون خارجی در مطالعات تاریخی
- توانایی اولیه برای گفت‌وگو در کلاس
- توانایی درک فیلم تاریخی به زبان خارجی

سرفصل درس:

- تبیین اهمیت درس و نقش متون خارجی در مطالعات تاریخ ایران، سنجش پایه زبانی دانشجویان
- انواع و مراحل ترجمه
- فنون ترجمه با تکیه بر متون تاریخی (هم‌زمان با تمرین ترجمه در طول نیمسال)
- ترجمه متون (بقیه جلسات درسی در طول نیمسال)
- بررسی ترجمه‌های هفتگی دانشجویان در کلاس
- تمرین ترجمه در کلاس
- درک فیلم تاریخی به زبان خارجی

روش یاددهی - یادگیری:

سخنرانی، کار گروهی، گفت و گو

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
%۵۰	-	%۵۰	-

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- هفت گفتار درباره ترجمه، کورش صفوی
- نخستین درس‌های ترجمه، فرزانه فرخزاد
- فن ترجمه انگلیسی، علاءالدین بازارگادی
- درباره ترجمه: برگزیده مقاله‌های نشر دانش، نصرالله پورجوادی
- متون تاریخ ایران بعد از اسلام به زبان خارجی (کتاب، مقاله، دائرةالمعارف و ...)

منابع فرعی:

- از پست و بلند ترجمه: هفت مقاله، کریم امامی
- اصول و مبانی ترجمه: تجزیه و تحلیلی از فن ترجمه، طاهره صفارزاده
- ترجمه متون ساده، صمد میرزاسوزنی
- ترجمه کاوی، بهاءالدین خرمشاهی
- سی سال ترجمه، سی سال تجربه: سخن می گویند از تجربیات خویش: بهاءالدین خرمشاهی، نجف دریابندری، کامران فانی، صفدر تقی زاده

مشخصات درس

عنوان درس (فارسی): زبان عربی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۱، ۲)

عنوان درس (انگلیسی): Arabic Language With Focus on Translation of Historical Texts(1, 2)

نوع درس: اختیاری پیش نیاز: دارد ○ ندارد ● عنوان پیش نیاز: ندارد
تعداد واحد: ۲ (هر درس) نوع واحد: نظری تعداد ساعت: ۳۲ (هر درس)

اهداف درس:

- آشنایی با اصول و فنون ترجمه
- کسب مهارت ترجمه متون ساده تاریخی از زبان عربی
- کسب توانایی برای گفت و گوی ساده و درک فیلم تاریخی به زبان عربی

توانایی‌ها و شایستگی‌هایی که درس پرورش می‌دهد:

- توانایی درک مفهوم متون مرتبط با تاریخ ایران به زبان عربی
- توانایی استفاده از متون عربی در مطالعات تاریخی

سرفصل درس:

- تبیین اهمیت درس و نقش متون و زبان عربی در مطالعات تاریخ ایران، سنجش پایه زبانی دانشجویان
- انواع و مراحل ترجمه
- جایگاه صرف و نحو عربی در ترجمه متون تاریخی
- فنون ترجمه با تکیه بر متون تاریخی (هم‌زمان با تمرین ترجمه در طول نیمسال)
- ترجمه متون (بقیه جلسات درسی در طول نیمسال)
- نمایش فیلم تاریخی به زبان عربی
- بررسی ترجمه‌های هفتگی دانشجویان

روش یاددهی - یادگیری:

سخنرانی، کار گروهی، گفت و گو

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
-	٪۵۰	-	٪۵۰

تجهیزات و امکانات موردنیاز:

رایانه، ویدئو پروژکتور، وایت برد، اینترنت

فهرست منابع:

منابع اصلی:

- روش‌هایی در ترجمه از عربی به فارسی، رضا ناظمیان
- متون تاریخی به زبان عربی (تاریخ طبری، الکامل ابن اثیر، فتوح البلدان بلاذری و ...)

منابع فرعی:

- ترجمه عربی به فارسی و فارسی به عربی، عبدالحسین فرزاد
- روش نوین فن ترجمه (فارسی - عربی، عربی - فارسی)، منصوره زرکوب

فصل چهارم:

جدول ترم بندی دروس

ترم اول

تعداد واحد	نوع واحد	عنوان درس
۲	تخصصی	تاریخ اجتماعی و فرهنگی - تمدنی ایران از ورود اسلام تا حمله مغول
۲	تخصصی	تاریخ اجتماعی و فرهنگی - تمدنی ایران از مغول تا صفویه
۲	اختیاری	روش‌شناسی مطالعات تاریخی
۲	اختیاری	زبان عربی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۱)
۲	اختیاری	زبان خارجی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۱)

ترم دوم

تعداد واحد	نوع درس	عنوان درس
۲	تخصصی	ایران و جهان از صفویه تا قاجاریه
۲	تخصصی	ایران و تحولات جهانی در عصر قاجار تا انقلاب مشروطیت
۲	اختیاری	زبان خارجی با تکیه بر ترجمه متون تاریخی (۲)
۲	اختیاری	تاریخ کاربردی
۲	اختیاری	درس اختیاری به پیشنهاد دانشجویان یا شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی

ترم سوم

تعداد واحد	نوع درس	عنوان درس
۲	تخصصی	تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران از انقلاب مشروطیت تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲
۲	تخصصی	تاریخ تحولات سیاسی - اجتماعی ایران از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا سال ۱۳۶۸
۲	اختیاری	درس اختیاری به پیشنهاد دانشجویان یا شورای گروه آموزشی
۲	اختیاری	درس اختیاری به پیشنهاد دانشجویان یا شورای گروه آموزشی

ترم چهارم

تعداد واحد	نوع درس	عنوان درس
۴	پایان نامه	پایان نامه